

ကျောက်ထီးရိုးဘုရားသမိုင်း၊ ကျောက်ထီးရိုးလမ်းညွှန်

ဦးတင်ဟိန်
ပြုစုရေးသားသည်။

ဦး တ င် ဟိ န် ။

ပြု ဝု သ ညံ

ကျိုက် ထီး ရိုး ဘု ရာ ။ သ မိုင်း ။

အိုင်

ကျိုက် ထီး ။ ရိုး လမ်း ။ ညွှန်

[တအုပ် ၃ ကျပ်]

ဖြန့်ချိရေး

စ ဝ ပေ လေ ဝ က စ ဝ အုပ် တိုက်
အမှတ် ၁၇၃၊ ၃၃ လမ်း၊ ရန်ကင်းမြို့။

[ဖုန်း- ၁၄၃၉၁]

[ဘာသာရေးဆိုင်ရာ စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ် ၁၀၇၅၆]

ကျော့ဖုံး
ဦးစံရှ်

မျက်နှာဖုံး
ဖေညွန့်ဝေ

အဖုံးပုံနှိပ်
သိန်မြင့်ဝင်း

ပုံနှိပ်ခြင်း
ပထမအကြိမ်
(၆၀၀၀)

ထုတ်ဝေနေ့
စက်တင်ဘာ ၁၉၇၈

ဒေါ်ခင်လှ၊ စာပေလောကမူနှိပ်တိုက် (၀၁၅၇၈)
အမှတ် ၁၇၃၊ ၃၃ လမ်း၊ ရန်ကင်းမြို့တွင် ပုံနှိပ်၍
ဦးသိန်းရွှေ၊ ပင်းယစာပေတိုက် (၀၁၁၇)
အမှတ် ၂၈၉၊ ဘားလမ်း၊ ရန်ကင်းမြို့က ထုတ်ဝေသည်။

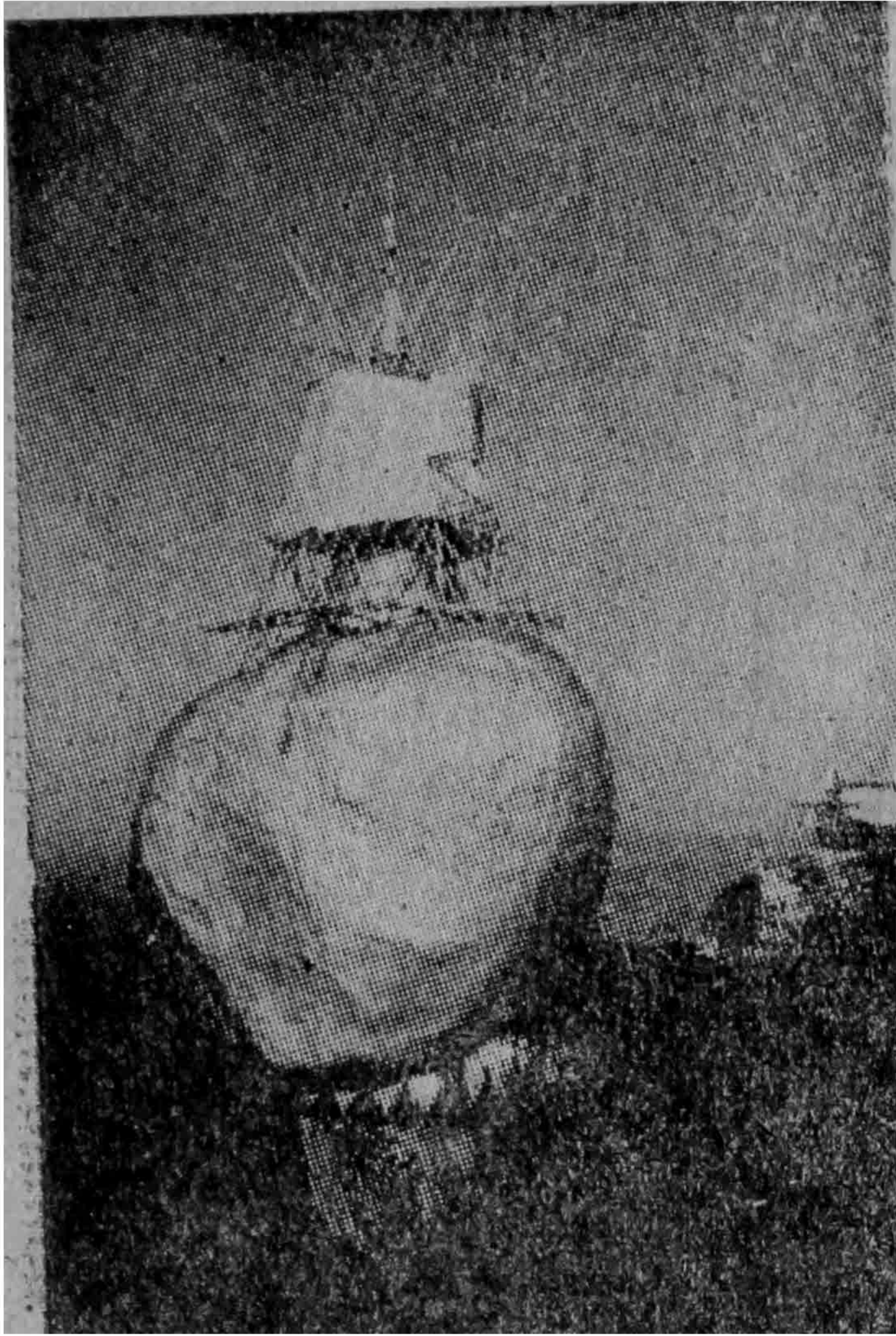
[စာ မူ မူ ပိုင် သူ = ဒေါ် ခင် လှ]

မ ဝ တိ က ဝ

—။ ဓာတ်ပုံများ	
—။ အမှာစာ	၁
၁။ ရသေ့ဦးခေါင်းဖြင့် ရွက်ထားသောဘုရား	၃
၂။ သုဘိန္ဒုဂရုနေပြည်တော်	၅
၃။ မင်းသားနှစ်ပါး တောထွက်ခြင်း	၇
၄။ ဥဖွားသတို့သား	၈
၅။ တိဿဓမ္မသိဟရာဇာ	၁၀
၆။ သိကြားကျောင်း	၁၃
၇။ မြတ်စွာဘုရား ကြွလာတော်မူခြင်း	၁၄
၈။ ဆံတော်ပေးသနားတော်မူခြင်း	၁၆
၉။ စေတီများတည်ခြင်း	၁၈
၁၀။ ကျိုက်ထီးရိုးစေတီ	၁၈
၁၁။ ဒါယကာများ	၂၀
၁၂။ ကျိုက်ထီးရိုးစေတီစောင့်သို့	၂၂

၁၃။	ကင်ပွန်းစခန်း	၂၄
၁၄။	မဟာရက္ခိန္ဒနတ်ကြီး	၂၆
၁၅။	ခရီးအစ	၂၇
၁၆။	စခန်းကြီး	၂၉
၁၇။	စခန်းကလေး	၃၂
၁၈။	ဟုန်းနတ်ကြီး	၃၄
၁၉။	မြစေတီ-လှမ်းစေတီ	၃၄
၂၀။	ကျောက်သမ္ဗာန်စေတီ	၃၄
၂၁။	ရွှေနန်းကျင်ကျောက်ရုပ်	၃၅
၂၂။	ယင်ပြင်တော်	၃၆
၂၃။	မဟာဣသိန္ဒြေဝနတ်ကြီး	..	၃၈
၂၄။	နတ်တောင်အထိမ်းအမှတ်	..	၃၈
၂၅။	မဟာဗောဓိပင်နှင့် သိမ်	..	၃၉
၂၆။	တန်ဆောင်းစရပ်များ	..	၃၉
၂၇။	စေတီတော်ဝန်းကျင်	..	၄၀
၂၈။	နတ်ရေတွင်း	..	၄၁
၂၉။	ကျီးကန်းပါးစပ်	..	၄၁
၃၀။	နတ်စမ်း		၄၃
၃၁။	ကာကောဏ္ဍဘီလူး	..	၄၄
၃၂။	မုဆိုးတောင်စေတီ	၄၄
၃၃။	သဲဖြူချောက်	၄၅
၃၄။	ရသေ့တောင်	၄၅
၃၅။	တိုင်းတောင်	၄၆
၃၆။	ကြက်မဝပ်တောင်	၄၆
၃၇။	နဂါးဘုရား ဖားဘုရားနှင့် ကျောက်ကပ်ကြီး	၄၇
၃၈။	သမိုင်းကြောင်း	၄၈
၃၉။	နိဂုံး	၄၉

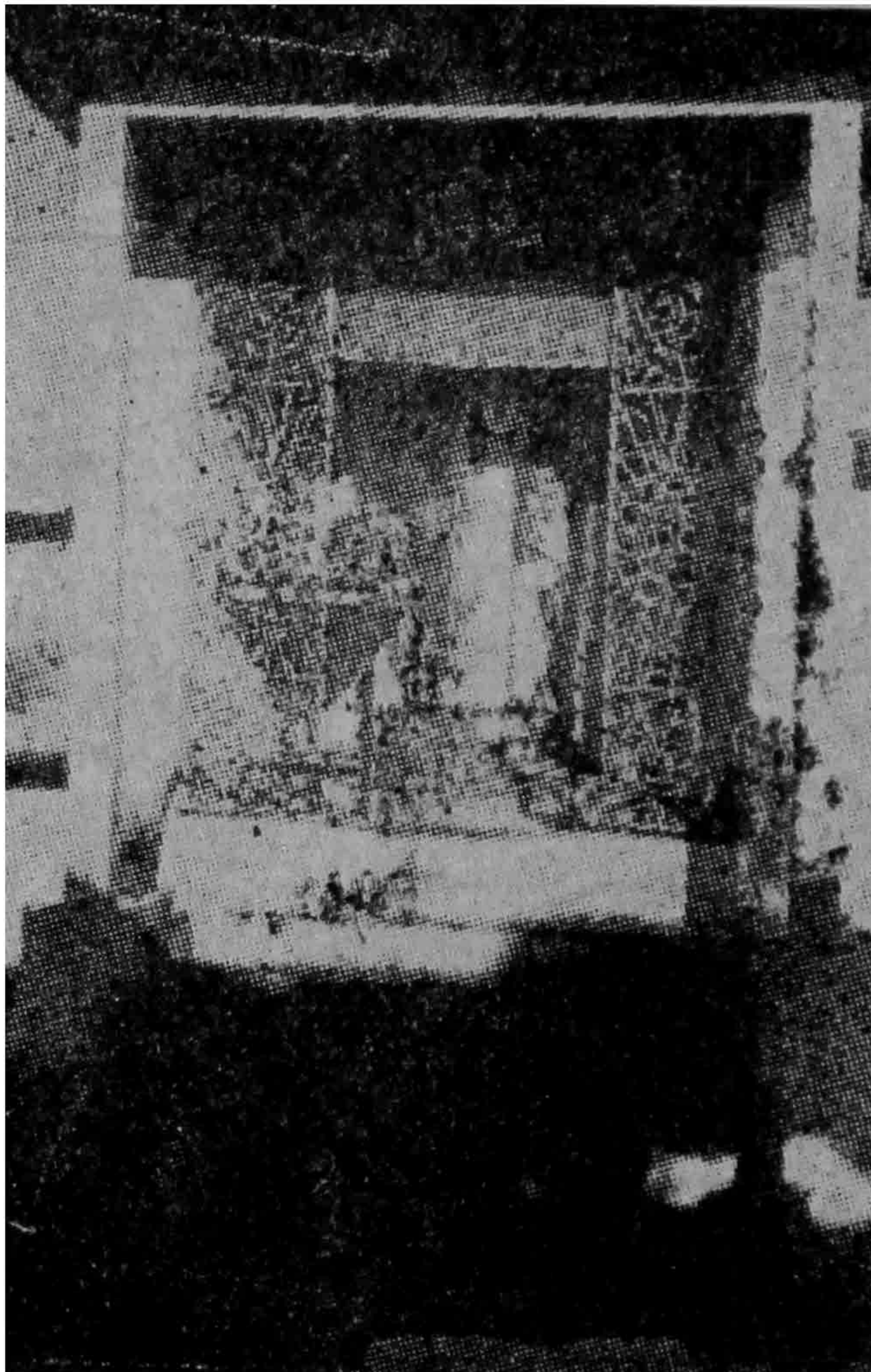
စာတိုပုံများ

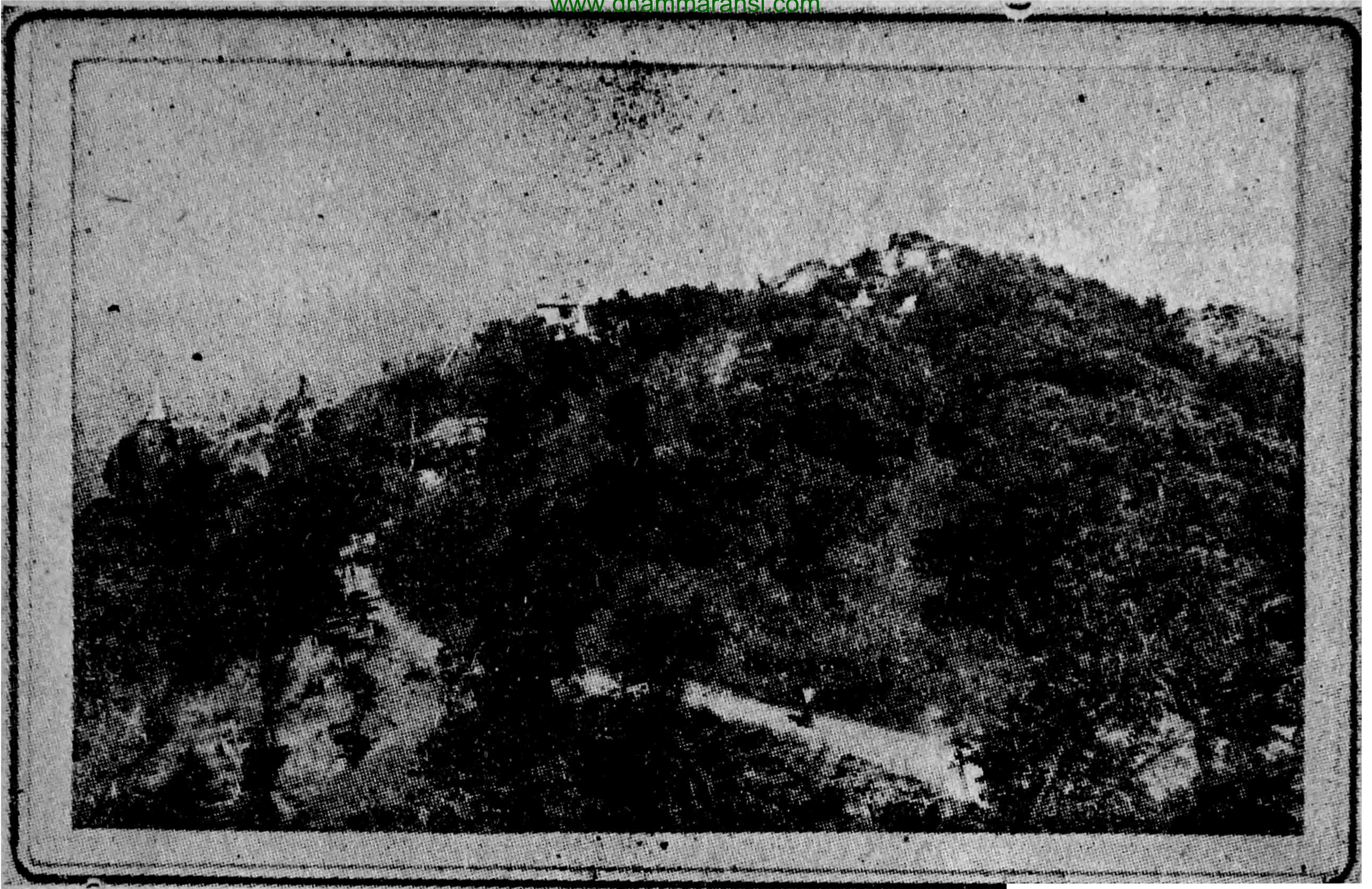
စေတီရွှေချဆဲကျိုက်ထီးရိုး

ကျိုက်ထီးရိုးစေတီ
အနီးကပ်ဖူးဖျော်ပါလျှင်

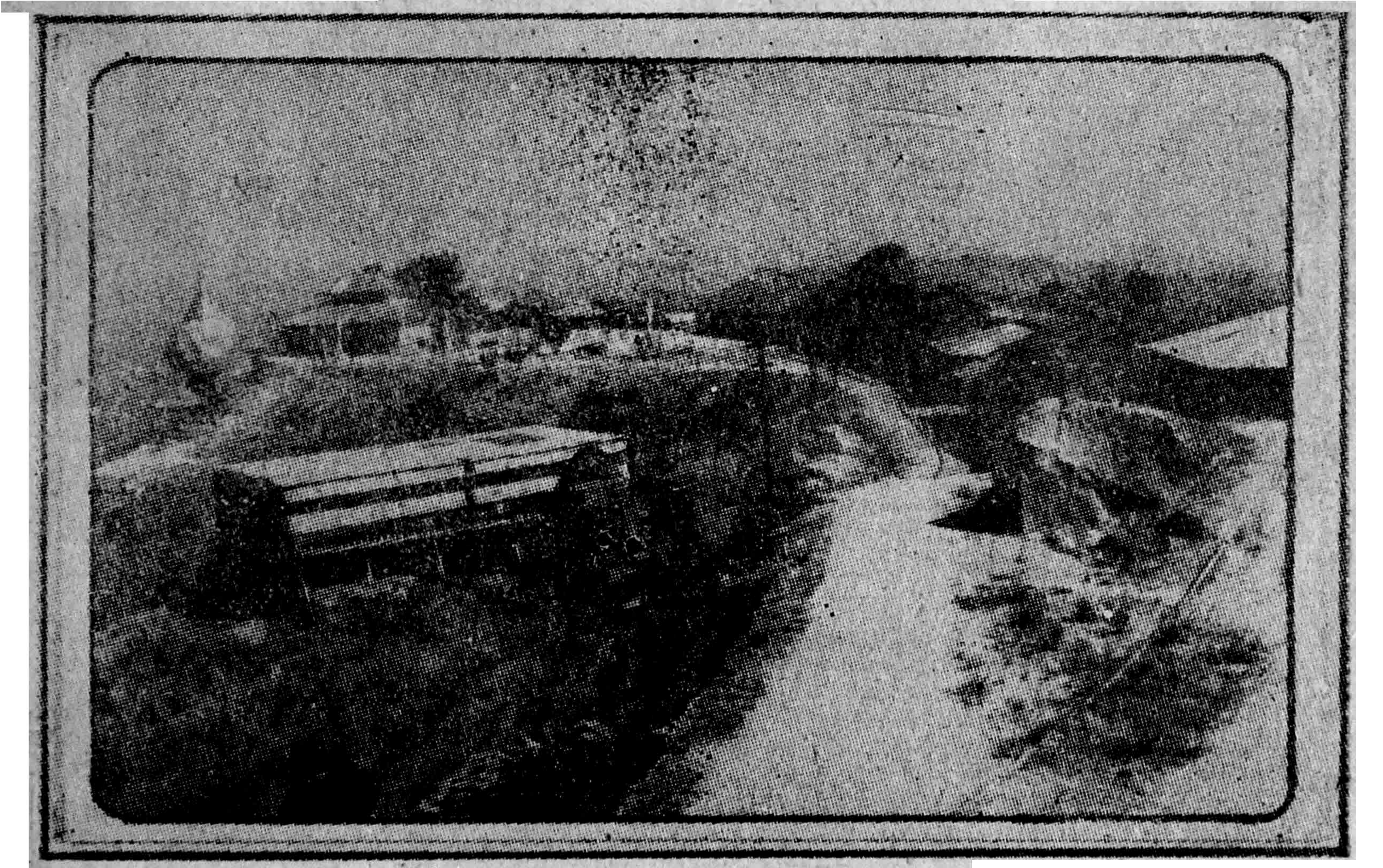
ကျောက်သမ္ဗန်စေတီ

ဣသိန္ဒြေဝဘိနိဂါး

ရောက်လှပြီ မထေးတော့ပါဘူး

ယင်ပြင်တော်သို့အဝင်

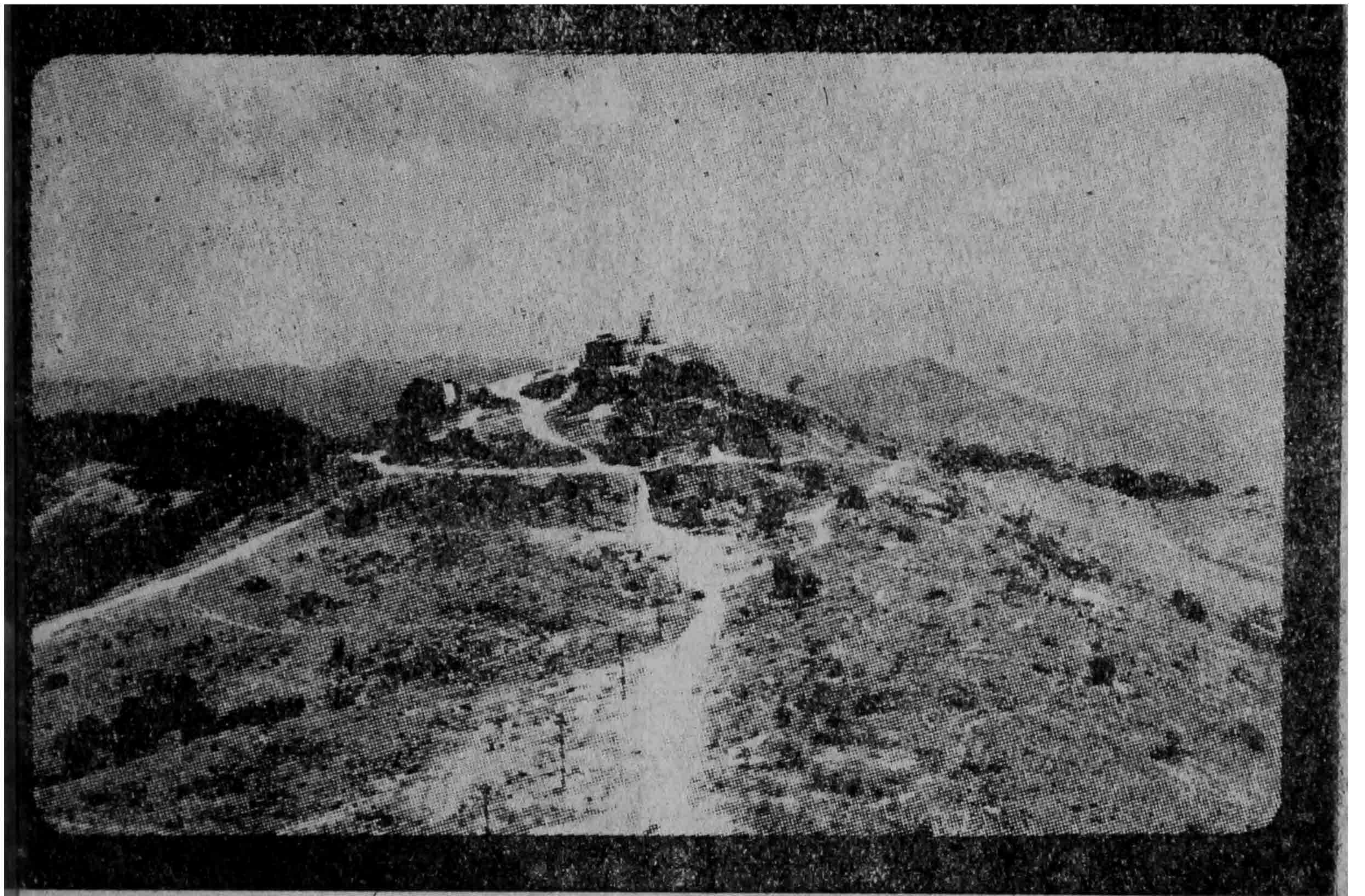
တောင်ပိုင်ဘိုးဘိုးနီ နတ်ကွန်း

တောင်ပိုင် ဘိုးဘိုးကြီး

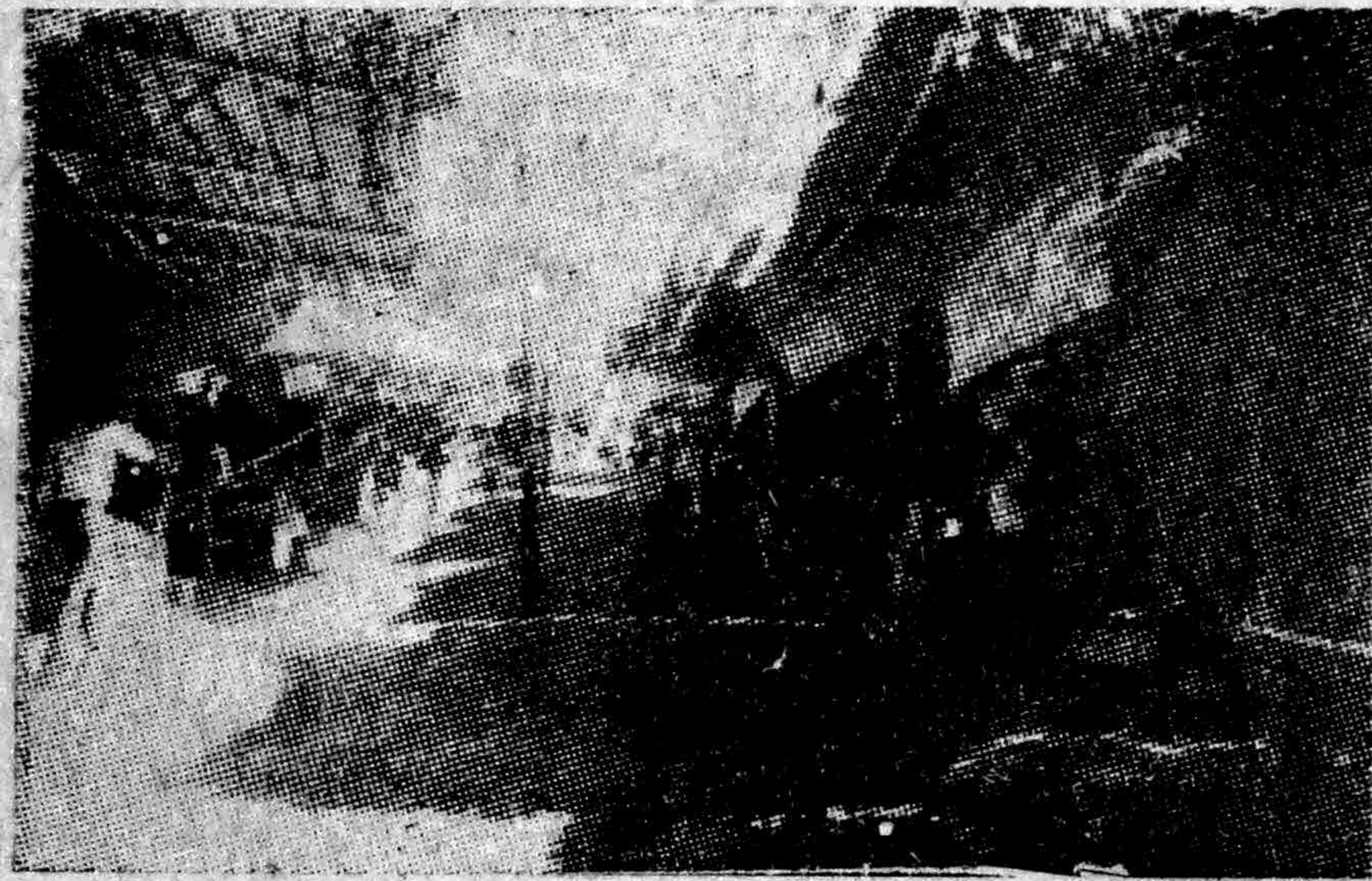

မဟာရက္ခိန္ဒ ဘိုးဘိုးကြီး

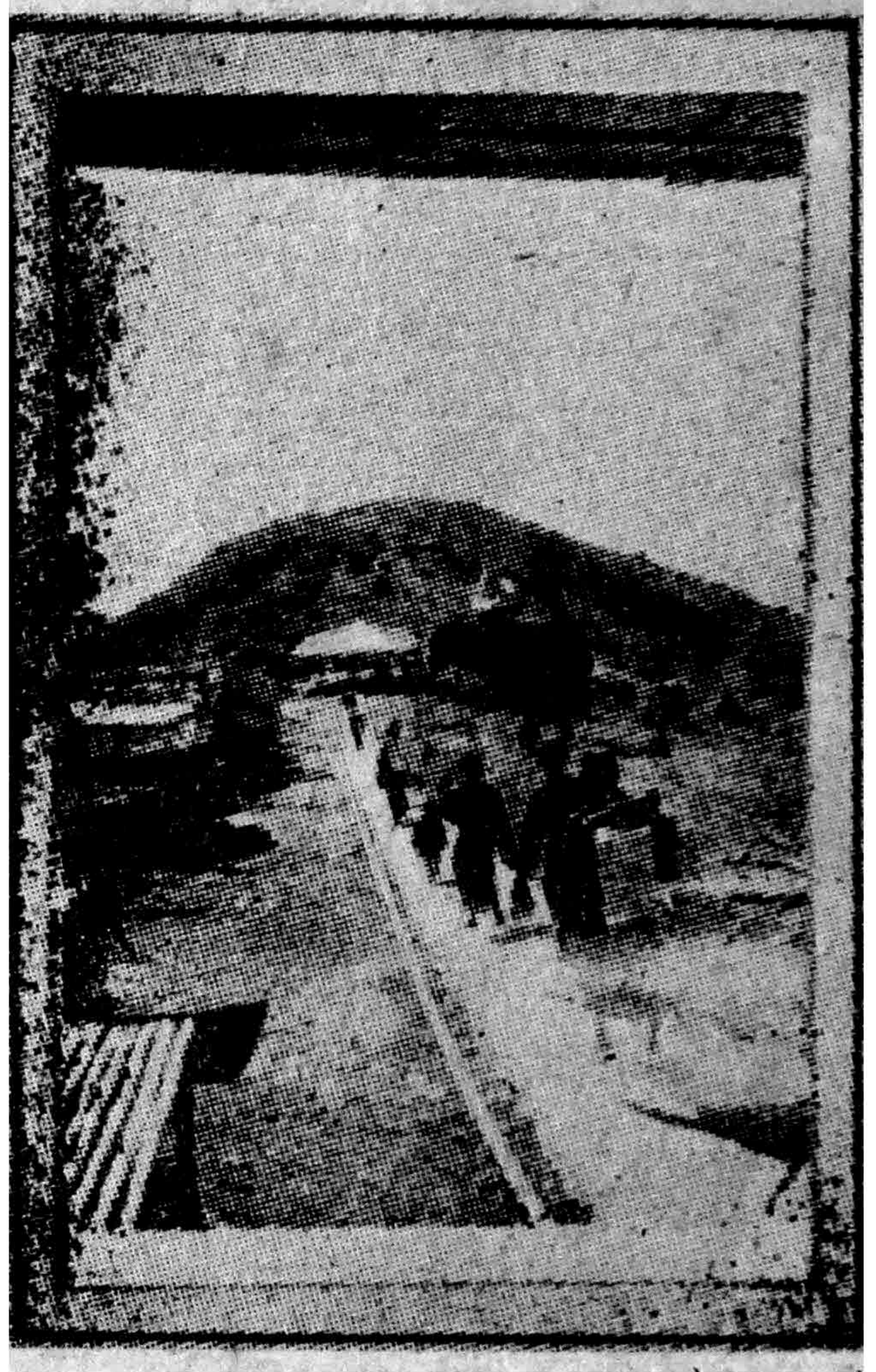

ယင်ပြင်တော်မှ မုဆိုးတောင်သို့ လှမ်းမျှော်အကြည့်

စည်ကားလှသည့်ချေးတန်း

ကျောက်သမ္ဗန်
စခန်းသို့အဝင်

တည်းခိုနေစေ စာသောက်ရန်အသင့်

အ မှ ၁ ၀ ၁

ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်သမိုင်း၊ စာအုပ်များ အတော် အတန်ထုတ်ဝေခဲ့ဘူးကြပါသည်။ အားလုံးပင် စစ်ကဲကြီး ဦးနောင် ရေးသည့် မှန်စေတီတော်များ သမိုင်းပေါင်း ချုပ်မူယူ၍ ချဲ့ထွင်ရေးသားကြခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုရ ပါသည်။

ကျိုက်ထီးရိုး စေတီတော်သမိုင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ထိုး ဇာတ်များလည်း ထွက်ပေါ်ခဲ့ဘူးပါသည်။ နန်းရွှေကျင် ဇာတ်လမ်းသည် ထိုးဇာတ်ဖြစ်၍ တိုင်းပြည် သူကျန် ဖြစ်စဉ်က ဇာတ်စင်ပေါ်တင်၍ ကခဲ့ကြသည်။ လွတ်လပ် ရေး ရပြီးသောအခါ ရွှေနန်းကျင် ဇာတ်လမ်းဇာတ် ကွက်သည် တိုင်းရင်းသားအချင်းချင်း ချစ်ကြည်ရေး တွင် အတားအဆီးဖြစ်နိုင်သည်ဟု ယူဆကာ ရပ်ဆိုင်း လိုက်ရသည့်အခြေထိ ရောက်လာသည်။

ယခုစာအုပ်ငယ်၌မူ ရွှေနန်းကျင် ဇာတ်လမ်းသည် တိုင်းရင်းသားချင်း ချစ်ကြည်ရေးအတွက် မူလ ဇာတ် လမ်းဆိုသော် ဘာအဟန့်အတားမျှ မဖြစ်နိုင်ကြောင်း တွေ့လာ ရသည်။ အကြောင်းမှာ ရွှေနန်းကျင်သည်

ကရင်စော်ကဲကြီး ဘိုးကော်လွတ် နန်းကြာဟဲ တို့၏ သမီးရင်းမဟုတ်ဘဲ ဝိဇ္ဇာနှင့် နဂါးမ တို့၏ သမီးဖြစ်ကြောင်း မူလဇာတ်သမ်းမူရင်းကို ရှာဖွေတင်ပြ ထားသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ကမ္ဘာပေါ်၌ အဆန်းကြယ်ဆုံး နေရာတွင် အံ့ဩဖွယ်ရာ နေရာ တည်ရှိနေသည့် ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော် အကြောင်းကို မြန်မာပြည်သူ ပြည်သားများ၏ မျက်မှောက်သို့ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ရောက်အောင် စတင်ဆောင်ရွက်သူမှာ စစ်တောခင်းမြို့ မြို့ဝန် မင်းလှသင်္ခါသူ ဖြစ်သည်ဟု စာပြုသူက ဖော်ထုတ်လိုက် လေသည်။ ထိုနောက် လက်လှမ်းမီသည့် ထိုအချိန် (၁၉၂၃ ခု) မှစ၍ ယနေ့အထိ မျက်မြင်အခြေအနေကိုရေးပါသည်။ သို့တစေ ရှေးသမိုင်းကြောင်းကို လက်မလွတ်ဘဲ စစ်စစ်ဆေးဆေးဖြင့် သိသင့်သိထိုက်ရာ ဘုံ ခြုံ၍ ဖော်ပြထားသည်မှာ စာရှုသူများအဘို့ လွယ်လွယ်ကူကူနှင့် လိုရင်းကို ရွတ်ချည်းရှာဖွေနိုင်ရန် အခွင့်အလမ်းတရပ် ရသည်ဟု ယူဆပါသည်။

စာပြုသူသည် ကျိုက်ထီးရိုး ဘုရားဖူးများအတွက် ရည်ရွယ်၍ လမ်းညွှန်အဖြစ်ရေးသော်လည်း လမ်းညွှန်ရုံမျှသာမဟုတ်ဘဲ ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်နှင့် ပတ်ဝန်းကျင်တဝိုက်မှ သိသင့် သိထိုက်စရာများ စုံလင်အောင် ဤ စာအုပ်ငယ်က ပေးနေပါလိမ့်မည်။

ထုတ်ဝေသူ

ရသေ့ဦးခေါင်းဖြင့် ရှုက်ထားသောဘုရား

ကမ္ဘာပေါ်တွင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ ဆည်းကပ် ကိုးကွယ် ကြသည့်စေတီများအနက် အထူးခြားအဆန်းကြယ်ဆုံး နေရာ၌ တည်ထားသော စေတီတော်တစ်ဆူကို ပြုပါဆိုလျှင် အရှေ့ရိုးမ တောင်တန်းတွင်ပါဝင်၍ ပေ ၃၆၀၀ ကျော်မြင့်သော ရှေးက 'လုံးတင်တောင်'ဟု ခေါ်သည့် ပေါင်းလောင်း တောင်ထိပ် အစွန်းမှ ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော် ကို ပြုရပေလိမ့်မည်။

တောင်ထိပ်အစွန်း၏ အောက်တွင် အသူဘရာ နက်သော ချောက်ကြီး ရှိသည်။ ထို အစွန်းကလေးပေါ်၌ လူဦးခေါင်း သဏ္ဍာန် လုံးပတ် ပေ ၅၀ ခန့်ရှိသည့် ကျောက်လုံးကြီးကို ခပ် စောင်းစောင်းတင်၍ထားသည်။ ထိုကျောက်လုံးကြီးပေါ်တွင်မူ ဉာဏ်တော် ၁၅ ပေရှိသော ကျိုက်ထီးရိုး စေတီတော်သည် စံပယ်လျက်ရှိသည်။

ဤသို့ ဆိုရသော်လည်း စေတီတော်အောက်ခံ ကျောက်လုံး ကြီး၏အနေအထားသည် ခပ်မို့မို့ တဘက်ခုံးနေသော ကျောက်

စွန်း ထိပ်ပေါ်၌ တည့်တည့်မတ်မတ် ရှိနေသည် မဟုတ်၊ ဘာ
 အကာအကွယ်မှ တွယ်မှီရာ မရှိသော ပေ ၃၀၀၀ အောက်
 မယုတ်သည့်ချောက်ထဲသို့ ကျလုတ်ကာ တင်ထားခြင်းဖြစ်သည်။
 ကျွမ်းကျင်သော အင်ဂျင်နီယာများက အောက်ခံ ခုံးယောင်
 ယောင် ကျောက်စွန်းကလေး ပေါ်တွင် လှူဦးခေါင်း သဏ္ဍာန်
 စောင်းရွှေရွှေ ကျောက်လုံးကြီးကို ချောက်ထဲသို့ လိမ့်ကျမသွား
 နိုင်အောင် အလေးချိန် ချိန်ခွင်ညှာညှိပြီး ခဲရာခဲဆစ် တင်ထား
 သကဲ့သို့ ဖြစ်ပါသည်။ ကျိုက်ထီးရိုးစေတီ၏ ဆန်းကြယ်ထူးခြား
 သော ထိုအနေအထားသည်ပင် ဖူးရသူများအဖို့ ရင်တမမဖြင့်
 ကြည်ညိုမဆုံးနိုင်အောင် ရှိရပါသည်။

ထို့အပြင် စေတီတော် တည်ထားသော ကျောက်လုံးသည်
 လူတယောက် အားနှင့် တွန်းလိုက်ရုံမျှဖြင့် လှုပ်နေပါသည်။
 နှိုးပြား တပြားဖြင့် အောက်ခံ ကျောက်စွန်းနှင့် စေတီတော်
 တည်ထားသော ကျောက်လုံးကြီးကိုထောက်ထားပြီး ကျောက်
 လုံးကြီးကို တွန်းကြည့်ပါလျှင် နှိုးပြားကလေးသည် ကွေးချည်
 ဖြောင့်ချည်ဖြင့် ကျောက်လုံးကြီး လှုပ်နေကြောင်း ပြပါလိမ့်
 မည်။

ထိုစေတီတော်နှင့်ကျောက်လုံးကြီးကို မိုးကြိုးလည်း အကြိမ်
 ပေါင်းများစွာ ချားပြီ။ ထိုဒေသတဝိုက်၌ လေကြီး မိုးကြီး
 ကျသည့် အကြိမ်ပေါင်းလည်း ရေတွက်နိုင်အံ့မထင်။ ငလျင်
 လှုပ်ပေါင်းလည်းများလှပြီ။ သို့သော် စေတီတော်နှင့်စေတီတော်
 တည်ထားသော ကျောက်လုံးကြီးစား ကျလုတ်ကာ အစွန်း
 ကလေးပေါ်၌ မတုန်မလှုပ် ရပ်တည်လျက်ပင် ရှိပါသည်။

စေတီတော်၏ ဘုံမည်ရင်းမှာ ‘ကျိုက်ဣသိယို’ ဖြစ်သည်။ မှန်ဘာသာတဝက် သက္ကတဘာသာတဝက် ဝေါဟာရဖြစ်သည်။ ‘ကျိုက်’မှာ မှန်လို ‘ဘုရား’၊ ‘ဣသိ’မှာ သက္ကတလို ‘ရသေ့’၊ ‘ယို’မှာ မှန်လို ‘ရွက်သည်’ ‘ရသေ့ရွက်ဘုရား၊ ရသေ့ဦးခေါင်းဖြင့် ရွက်ထားသောဘုရား’ဟု အဓိပ္ပာယ်ရှိပါသည်။

ထိုမှန်တဝက် သက္ကတတဝက် ဝေါဟာရကိုပင် မြန်မာတို့က ကျိုက်ဣသိယို၊ ကျိုက်သိယို၊ ကျိုက်ထိရို၊ ကျိုက်ထီးရိုးဟု အသံပြောင်းလဲခေါ်ဝေါ်နေခြင်းဖြစ်လေသည်။

ဤမျှ အံ့ဖွယ်ကောင်းအောင် လူသူမနိုး တောနက်ကြီးထဲမှ တောင်ထွဋ်တခုပေါ်တွင် ရှေးက ခဲရာခဲဆစ် တည်ထားခဲ့သော ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်၏ (အစဉ်အလာ ပြောလာကြသော) သမိုင်းကြောင်း စကားသည်လည်း ဆန်းကြယ်လှလေသည်။ ရှေးလူကြီးသူမများ ပြောဆိုရေးသားကြသော သမိုင်းကြောင်းကား ဤသို့ဖြစ်ပါသည်။

သုဘိန္ဒဝရနေပြည်တော်

အိန္ဒိယ၌ ဂေါတမမြတ်စွာဘုရား ပွင့်ကာနီး နှစ်ပေါင်း ၅၀ အလိုလောက်တွင် သုဘိန္ဒဝရ အမည်ရှိသော မင်းနေပြည်မြို့ကြီး တဖြူသည် ရှေးက ဂစ္ဆဂီရိတောင် ဟုခေါ်သော ဇင်းကျိုက် တောင်အနီး ရှိခဲ့ဘူးသည်။ ထိုမြို့တွင် တိဿဓမ္မရာဇာမင်းသည် သီရိကပ္ပာဒေဝီကို တောင်ညာထားကာ စံစားလျက်ရှိသည်။

ထို တိဿဓမ္မရာဇာမင်းနှင့် သီရိကပ္ပာဒေဝီမိဖုရား၏ သားတော်နှစ်ပါးတွင် သားတော်ကြီးသည် ခမည်းတော်နှင့် မျက်နှာ

သဏ္ဍာန်ကိုယ်ဟန်ပါတူသဖြင့် ခမည်းတော်၏အမည်ရင်းအတိုင်း တိဿဓမ္မဟုခေါ်၍ သားတော်အငယ်ကိုမူ ခြေဖဝါးနှစ်ဖက်၌ ခြင်္သေ့ရုပ် စက်လက္ခဏာပါလားသောကြောင့် သီဟကုမ္မာဟု အမည်မှည့်ခေါ်လေသည်။

မင်းသားနှစ်ပါး အရွယ်သို့ရောက်လတ်သော် တိဿဓမ္မမင်း သားသည် ဤသို့ သံဝေဂ ဖြစ်ပေါ်လားလေသည်။ တလောက လုံး လူတို့သည် စက်ဆုပ် ရှုံရှားပွယ်ကောင်းလှသော အစာသစ် အိမ်နှင့် အစာဟောင်းအိမ်နှစ်ခုကြား၌ ဆင်းရဲပင်ပန်းစွာ ပဋိ သန္ဓေ နေခဲ့ကြရသည်။ ဖွားမြင်ပြီးသည့်နောက်လည်း တို့တောင်း လှသော လှူဘဝ၏သက်တမ်းတွင် ဒုက္ခအမျိုးမျိုးခံစား၍ သေ ရခြင်းသာ အဆုံးဖြစ်ချေသည်။ နောက်တဖန် ဘဝသစ်ကိုပြန်ရ လျှင်လည်း ဤကဲ့သို့ပင် အစအဆုံးမရှိသော သံသရာတွင် ကျင် လည်ရပေဦးမည်ဟု ဇာတိ ဇရာ မရုဏတို့၏ဘေးကို တွေးတော သံဝေဂရသည်နှင့် ဘဝမှလွတ်မြောက်ပြီး ချမ်းသာကိုရနိုင်ရန် တောထွက်ကာ ရသေ့ရဟန်းပြု၍ ကမ္မဋ္ဌာန်းဘဝနာကို အား ထုတ်မှ သင့်တော်မည်ဟု ဆင်ခြင်မိလေသည်။

သို့ဆင်ခြင်မိသည်နှင့် ညီတော် သီဟကုမ္မာ မင်းသားအား မိမိသည် တောထွက်ပြီး ရသေ့ရဟန်းပြုကာ နေတော့မည်။ ညီတော်သာ ခမည်းတော် မယ်တော်တို့ကို စောင့်ရှောက်၍ ထီး နန်းကို စိုးစံရစ်ပေတော့ဟု မှာကြားလေလျှင် ညီတော် သီဟ ကုမ္မာကလည်း ထီးနန်းကိုမလိုပါ။ နောင်တော်နှင့် အတူပင် တောထွက်၍ ရသေ့ရဟန်းပြုပါမည်ဟု ပြန်ပြောလေ၏။

မင်းသား နှစ်ပါး တောထွက်ခြင်း

တနေ့သောအခါ သုဘိန္ဒုဂရုပြည့်ရှင် တို့သာမေ့မင်းကြီးနှင့် သီရိဗုဒ္ဓဘေဒိမိဖုရားကြီးသည် အသက်အရွယ် ကြီးရင့်လာသည် အလျောက် ဥပုသ်ဆောင် ဝင်လိုစကား သားတော်နှစ်ပါးကို ခေါ်တော်မူ၍ ထီးနန်းနှင့်အိမ်ရှေ့အရာကို အပ်နှင်းလေသည်။

ထို့အခါ သားတော်နှစ်ပါးက မိမိတို့သည် ထီးနန်းစည်းစိမ် ကိုအလိုမရှိ။ တောထွက်၍ ရသေ့ရဟန်းသော ပြုလိုပါသည်ဟု လျှောက်သားလေလျှင် မင်းကြီးနှင့်မိဖုရားသည် သားတော် များ တောထွက်ဖို့အရေးကို ခွင့်မပေးဘဲနေလေ၏။

ခမည်းတော် မယ်တော်တို့ထံမှ တောထွက်ရန် ခွင့်မရသော အခါ မင်းသားနှစ်ပါးသည် ပွဲတက်ကိုပင် မတည်နိုင်ဘဲ နေကြ ရာမှ ကြာသော် အာဟာရခေတ်ကို အမိပြု၍ တည်နေသော ကိုယ်ခန္ဓာသည် တနေ့တခြား အသားအရေပါးကာ အရိုးပေါ် အရေတင်လျက် မတ်တပ်က လဲလှမတတ် ပိန်ချိုးချိန် လာ လေ၏။

ဤတွင်မှ တောထွက်ဖို့အရေး ခွင့်မပေးလျှင် သားတော် နှစ်ပါး၏ အသက်အန္တရာယ်သည် စိုးရိမ်ဖွယ် ဖြစ်တော့မည်။ ခွင့်ပေးလိုက်လျှင် သတိရ မအောက်မေ့လွှမ်းဆွတ်ပါက တောသို့ လိုက်၍ တွေ့နိုင်သေးသည်ဟု တွေးတောကာ သားတော် နှစ်ပါး အား ရသေ့ရဟန်းပြုရန် ခွင့်ပေးတော်မူလေသည်။

ခွင့်ရသောအခါ မင်းသားညီနောင်နှစ်ပါးသည် ရသေ့တို့၏ အသုံးအဆောင်နှင့် ဆေးဝါးများကိုယူ၍ မယ်တော် ခမည်း တော်တို့ကို ကန်တော့ကာ သုဘိန္ဒုဂရုမြို့တော်၏ တောင်ဖက်

တံခါးမှထွက်ပြီးလျှင် ယနေ့ဇင်းကျိုက်တောင်ဟု အမည်တွင်
 နေသော ဂစ္ဆဝဂီရိတောင်သို့ကြွသွားကြလေသည်။ ဂစ္ဆဝဂီရိတောင်
 သို့ရောက်ကာလ အရိပ်အာဝါသ ကောင်းမွန်၍ ရေကောင်း
 ရေသန့်ရနိုင်ပြီး သစ်ကြီး ဝါးကြီးများ ပေါများသော သင့်
 လျော်သည့်နေရာကို ရွေးချယ်ပြီးလျှင် ကျောင်းသင်္ခန်းတဆောင်
 ကို ဆောက်လုပ်ကာ ညီနောင် နှစ်ပါးသည် ရသေ့အသွင်ဖြင့်
 ကမ္မဋ္ဌာန်း ဘာဝနာတရားကို အားထုတ်၍နေကြလေသည်။

သို့နေကြရာ၌ အချိန်ရှိသရွေ့ တရားတော်ကိုညှိနှိုင်းတိုင်ပင်
 ဆွေးနွေးနေခြင်းကြောင့် 'ငါတို့ညီနောင်သည် ယခုကဲ့သို့ အတူ
 တကွနေထိုင်ပြီး စကား ပြောကာဖြင့် အချိန်ကုန်နေလျှင်
 တရားရနိုင်မည်မဟုတ်၊ တဦးစီ သီးခြားနေထိုင်၍ တရားအားထုတ်
 ပါမှ သင့်တော်တော့မည်' ဟု နောင်တော်ရသေ့ အကြံ ပေါက်
 လာသည်နှင့် ညီတော်ရသေ့အား ယနေ့ဇွဲကပင်တောင်ဟု ခေါ်
 နေကြသော ဗန္ဓဝဂီရိတောင်သို့ ကြွရောက် သီတင်းသုံးစေလေ
 သည်။ ဤကဲ့သို့ညီနောင်နှစ်ပါး သီးခြားနေထိုင်ကြပြီးကမ္မဋ္ဌာန်း
 ဘာဝနာတရားကို ကြိုးစားအားထုတ်ကြရာ မကြာမီ ကာလ
 အတွင်း ရသေ့ညီနောင်နှစ်ပါးသည် လောကီဈာန်ကို ရကြလေ
 သတည်း။

ဥပ္ပာသတို့သား

ဂစ္ဆဝဂီရိ တောင်အနောက်ဖက်ရှိ ပင်လယ် ကမ်းခြေသည်
 ဥယျာကြီးသဖွယ် သာယာလှသောကြောင့် ပင်လယ်မှ နဂါးတို့
 သည် လှည့်လည်လာတတ်ကြပြီး လူ့အသွင် ဖန်ဆင်းကာ စိတ်

ကျိက်ထီးရိုးဘုရားသမိုင်း နှင့် လမ်းညွှန်

ချမ်းသာကိုယ်ချမ်းသာနေလေ့ရှိကြသည်။ ထိုအချိန်က ဟိမဝန္တာ တောင်မှ ဝိဇ္ဇာဓိရိများသည်လည်း ဂစ္ဆဂီရိတောင်သို့ အသွား အလာများကြသည်။

တနေ့သ၌ လူယောင်ဖန်ဆင်းကာ တောတောင် ရေမြေ၏ သဘာဝသောရှုခင်းတွင်ကြည့်နူးနေသည့်နဂါးမနှင့် ဟိမဝန္တာမှ ဝိဇ္ဇာဓိရိလုလင်တဦး ကမ်းခြေတွင် ဆုံမိကြသောအခါ တဦးနှင့် တဦး မေတ္တာယုံဖိတ် ရာဂစိတ်စော ကိုယ်လက် နှီးနှေးကြရာမှ နဂါးမ၌ ပဋိသန္ဓေ စွဲကပ်လေသည်။ နဂါးမသည် ပဋိသန္ဓေ ရင့်မာသည့်တိုင်အောင် စောင့်ဆိုင်းပြီးနောက် ကမ်းစပ်မှာပင် ဥနှစ်လုံးကိုအုချကာ နဂါးပြည်ကိုပြန်လေသည်။

နဂါးပြည် ပြန်သွားပြီးနောက် မကြာခင်ပင် တိဿရသေ့ သည်ဂစ္ဆဂီရိတောင်မှ ခြေညောင်းလက်ဆန့် ကမ်းခြေသို့ ဆင်း လာခိုက် ထူးဆန်းသော ဥကြီးနှစ်လုံးကို တွေ့လေသော ယူ၍ ကျင်းသို့ပြန်လေ၏။ ညအချိန်ရောက်သည့်ကာလဗန္ဓဝဂီရိတောင်ရှိ ညီတော် သီဟရသေ့ကို မီးဖြင့် အချက်ပြခေါ်ပြီးလျှင် ဥကြီး တလုံးကိုညီတော်အား ပေးလိုက်လေသည်။

မဟာသက္ကရာဇ် ၈၉ ခုနှစ်၌ တိဿရသေ့ကြီး ယူသွားသော ဥမှ လူသား ယောကျ်ားကလေး ဖွားမြင်လေသည်။ ထိုထက် အချိန်အနည်းငယ် နှောင်းပြီး သီဟရသေ့ထံမှ ဥ သည်လည်း လူယောကျ်ားကလေးပင် ဖွားမြင်ပြန်သည်။

ရသေ့ညီနောင်နှစ်ပါးသည် အဓိဋ္ဌာန်ဖြင့် လက်ညှိုးမှ နို့ထွက် စေပြီး သူငယ်နှစ်ယောက်ကို ကြီးပြင်းအောင် ကျေးမွေးခဲ့ရာ တိဿရသေ့ကြီးမွေးထားသော သူငယ်သည်ဆယ်နှစ်သားအရွယ် တွင် ကျောက်ရောဂါဖြင့် ကွယ်လွန်လေလျှင် မိတ္တီလာ ပြည်

အတုလသုဋ္ဌေးသမီးနုသုမ၏ဝမ်း၌သန္ဓေစွဲကပ်ပြီး မဟာသက္ကရာဇ်
တရာပြည့်နှစ်၌ သားယောကျ်ားအဖြစ် ဖွားမြင်ပြန်လေ၏။

မြတ်စွာဘုရားသခင် ငါးဝါမြောက် ဖိတ္တိသာပြည်သို့ ကြွ
တော်မူစဉ် ရှစ်နှစ်အရွယ် ရှိပြီဖြစ်သော သုမန၏သား ထိုသူငယ်
သည်မြတ်စွာဘုရားအထံတော်၌သာမဏေပြု၍ ဂဝံပတိသာမဏေ
ဟုဖြစ်လာသည်။ နောင် ဂဝံပတိရဟန္တာဟု ကျော်စောသတည်း။

တိ သ ဓ မ္မ သီ ဟ ရ ဇ ဝ

ဗန္ဓဝဂီရိတောင်မှသီဟရသေ့ မွေးမြူထားသောသူငယ်အသက်
နှစ်ဆယ်အရွယ်သို့ ရောက်ချိန်တွင် သုဘိန္ဒုဂရပြည်ရှင် တိဿဓမ္မ
ဘုရင်ကြီးသည် ဇရာဒုဗ္ဗသအရွယ်သို့ ရောက်ပြီဖြစ်၍ သူ့အိုနာဖြင့်
နတ်ရွာစံလေသည်။ ထိုအခါ ထီးနန်းဆက်ခံမည့်သူ မရှိသဖြင့်
သေနာပတိတို့သည် ဂစ္ဆဂီရိ ဇင်းကျိုက်တောင်နှင့် ဗန္ဓဝဂီရိ
ဇွဲကပ်တောင်တွင်နေသော တိဿရသေ့ကြီးနှင့် သီဟရသေ့ကြီး
ထံသို့ချဉ်းကပ်ပြီးလျှင် ခမည်းတော် တိဿဓမ္မမင်းကြီး နတ်ရွာ
စံလွန်တော် မူပါသောကြောင့် သုဘိန္ဒုဂရ ပြည်ကို အုပ်ချုပ်
မင်းလုပ်ပါမည့် အကြောင်း လျှောက်ထားကြလေသည်။

ထိုအခါ ရသေ့ညီနောင်နှစ်ပါးတို့က 'ငါတို့သည် အရွယ်
ငယ်စဉ်ကပင် ထီးနန်းစည်းစိမ်ကို အလိုမရှိကြဘဲ စွန့်ပစ်ကာ
တောထွက်၍ ရသေ့ရဟန်း ပြုကြလေသည်။ အရွယ်ကြီးရင့်ပြီး
ရသေ့ရဟန်းဖြစ်ကာမှ ထီးနန်းစည်းစိမ်ကို သာ၍ အလိုမရှိပေ။
သွင်တို့အလိုရှိခဲ့ပါလျှင် ငါတို့မွေးထားသော သားကို ဆောင်
ယူ၍နန်းတင်ကြ'ဟု အမိန့်ရှိသောအခါ မှူးမတ်သေနာပတိတို့

သည် ရှင်လန်းဝမ်းမြောက်စွာ ရသေ့နှစ်ပါးနှင့် နာဂဝိဇ္ဇာ သတို့သားကို သုဘိန္ဒုဂရ နေပြည်တော်သို့ ဆောင်ယူကြလေ သည်။

ရသေ့ ညီနောင်နှစ်ပါးသည် သုဘိန္ဒုဂရမြို့သို့ ရောက်လေ သော် ခမည်းတော် ဘုရင်ကြီး၏ အလောင်းကို ကောင်းမွန်စွာ သင်္ဂြိုဟ်ပြီးနောက် မိမိတို့နှစ်ပါး၏အမည်ကို ပေါင်းစပ်၍ နာဂ ဝိဇ္ဇာသတို့သားအား တိဿဓမ္မသီဟရာဇာဟု အံ့ချီကာ ဘိသိက် သွန်းပြီး နန်းတင်ကြလေသည်။ မိဖုရားမှာ ကျွဲခြံ ရွာသူကြီး သမီးဖြစ်သည်ဟု အဆိုရှိသည်။ သုဘိန္ဒုဂရ နေပြည်တော်ကို လည်း သုဝဏ္ဏဘူမိ နေပြည်တော်ဟု သမုတ်လေသည်။

ဂဝံပတိရဟန္တာ

မဟာသက္ကရာဇ် ၁၁၁ ခုနှစ်သို့ ရောက်သောအခါ ဂဝံပတိ ရဟန္တာအရှင်သည်အတိတ်ဘဝက ဖခင်နှင့်ဦးရီးတော်ခွဲဘူးသော တိဿရသေ့နှင့် သီဟရသေ့ထံ ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် ကြွလာ၍ မိမိ၏အကြောင်းကို ပြောပြပြီးလျှင် မဇ္ဈိမဒေသ၌ မြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူလျက် ရှိကြောင်းနှင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက် ပြုနိုင် သော တရားတော်၏ ဂုဏ်တော်ကို ဟောကြားရာတွင် ရသေ့ ညီနောင်နှစ်ပါးသည် မြတ်စွာဘုရားသခင်ကို မျက်ဝါးထင်ထင် ဖူးမြင်လိုသောဆန္ဒ၊ တရားတော်ကို နာကြားလိုသောဆန္ဒ ဖြစ် လာကြသဖြင့် ဂဝံပတိမထေရ်အား မြတ်စွာဘုရားထံသို့ ပြန် ရောက်လျှင် သုဝဏ္ဏဘူမိသို့ မြတ်စွာဘုရားအား ပင့်ဆောင်ပေး ပါရန် တောင်းပန် လျှောက်ထားကြလေ၏။

ဂဝံပတိအရှင်သည် မြတ်စွာဘုရားသခင်အား သုဝဏ္ဏဘူမိသို့ ကြွရောက်ရန် ပင့်လျှင် ရဟန္တာ ၅၀၀နှင့် ကြွလာမည်ကို တန်ခိုးတော်နှင့် သိလေသဖြင့် ရသေ့ကြီးနှစ်ပါးအား နောက်ခုနစ်ရက် မြောက်သောနေ့တွင် မြတ်စွာဘုရားနှင့် တကွ ရဟန္တာ ၅၀၀ သုဝဏ္ဏဘူမိသို့ ကြွလာပါမည်။ စံကျောင်းတော်များ အသင့်စီမံထားပါဟုပြောပြီးလျှင် သုဝဏ္ဏဘူမိပြည်ရှင် တိဿဓမ္မသီဟရာဇာ မင်းကြီး၏ နန်းတော်သို့ ကြွသွားလေသည်။

နန်းတော်တွင်းသို့ ဂဝံပတိမထေရ် ကြွလာသည်ကို မြင်လျှင် တိဿဓမ္မသီဟရာဇာ မင်းကြီးသည် ဆီးကြို၍ အဘယ်အရပ်က အဘယ်အလို့ငှာ ကြွလာပါသနည်းဟု လျှောက်ထားလေသော် “ဂစ္ဆဂီရိတောင် တိဿရသေ့ကြီးသည် သင်မင်းကြီးကို သားအမှတ်ဖြင့် မွေးထားစဉ် ဗန္ဓုဂီရိတောင် သီဟရသေ့ကြီးကလည်း ငါ့ကိုသားအမှတ်ဖြင့် မွေးထားပေသည်။ ဆယ်နှစ်သားအရွယ် ငါ့သေလွန်ခဲ့၍ မဇ္ဈိမဒေသ၌ အမျိုးသမီးတဦးတွင် ဖွားမြင်လာသည်။ အရွယ်ရောက်လတ်သော် မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်ကို နာရသဖြင့် ရဟန်းဖြစ်လာသော ငါသည် ရှေးဘဝက သင်မင်းကြီး၏ ညီဘော်ခွဲ ဘူးသည်။ ဤနေ့မှစ၍ ခုနစ်ရက် မြောက်သောနေ့တွင် မြတ်စွာဘုရားသခင်သည် သုဝဏ္ဏဘူမိသို့ ရဟန္တာငါးရာနှင့်အတူ ကြွလာတော်မူလိမ့်မည်။ သင်မင်းကြီးသည် စံကျောင်းတော်များကို စီစဉ်ထားသင့်သည်”ဟု ပြောပြီးလျှင် မင်းကြီးနှင့်တကွ မိဖုရားကြီးအား စရိုက်နှင့်လျှော်ညီစွာ သင့်လျော်သောတရားကို ဟောကြားကာ ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် မဇ္ဈိမဒေသသို့ ကြွတော်မူလေသည်။

သိကြားကျောင်း

ဂဝံပတိ ရဟန္တာပြန်ကြွသွားပြီးနောက် ရသေ့ညီနောင်သည် နန်းတော်သို့ဝင်လာပြီး သားဖြစ်သူ ဘုရင်ကြီးအား မဇ္ဈိမဒေသ ၌ ပွင့်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည် နောက် ခုနစ်ရက်ကြာ လျှင် ရဟန္တာ ငါးရာနှင့်ကြွလာတော် မူလိမ့်မည်။ စံကျောင်း တော်များနှင့် တကွ ဆွမ်းဘောဇဉ်တို့ကို အသင့် စီစဉ်ထားဘို့ မိန့်တော်မူလေ၏။

တိဿဓမ္မသီဟရာဇာမင်းကြီးလည်း မှူးမတ်တို့ကို ခေါ်တော် မူ၍ မဇ္ဈိမဒေသမှ ဘုရားအမှူးရှိသော ရဟန္တာ ငါးရာသည် ခုနစ်ရက်မြောက်သောနေ့တွင် ကြွရောက်လာလိမ့်မည်။ ဘုရား ရှင်နှင့် ရဟန္တာငါးရာ သီတင်းသုံးရန် ဘုရားရှင်နှင့် ထိုက်တန် သော ကျောင်းတော်ကြီးကို ခုနစ်ရက် အတွင်း ပြီးအောင် ဆောက်လုပ်စေဟု အမိန့်ရှိလေ၏။

မှူးမတ် သေနာပတိတို့သည် မြတ်စွာဘုရားနှင့် နောက်ပါ ရဟန္တာ ၅၀၀ သီတင်းသုံးနေထိုင်ဘို့ ကျောင်းတော်ဆောက်လုပ် ရန်အတွက် သုဝဏ္ဏဘူမိ နေပြည်တော်၏ လေးပြင်လေးရပ်သို့ လှည့်လည်၍ လက်သမားရှာပါသော်လည်း ခုနစ်ရက်အတွင်း ပြီး မြောက်အောင် ဆောက်လုပ်ပေးနိုင်မည့် လက်သမားကို ရှာဖွေ ၍ မရှိဖြစ်လေ၏။ ထိုအကြောင်းကို သိကြားမင်းသည် နတ်တို့ ၏တန်ခိုးဖြင့်သိ၍ လက်သမားအသွင်ဆောင်ပြီးခုနစ်ရက်အတွင်း ပြီးစီးအောင် ဆောက်လုပ်ပေးနိုင်ကြောင်း တာဝန်ယူဆောက် လုပ်လေသည်။

ဘုရင်မင်းကြီးသည် ကြီးကျယ်ခမ်းနား ဆန်းပြားလှသော ကျောင်းတော်ကြီးကို ခုံနှစ်ရက်အတွင်း အပြီးဆောက်လုပ်ပေးသော လက်သမားအား ဆုလာဘ်များစွာပေးလေရာလက်သမားက မည်သည့်ဆုလာဘ်ကိုမျှမယူဘဲ ကျောင်းတော်ကြီးကို ဘုရားရှင်အား ရေစက်သွန်းချလှူဒါန်းသောအခါ ရအပ်သောကုသိုလ်အဖို့ကိုသာ အများပေးဝေပါတော့ဟု ပြောလေလျှင် ဤ လက်သမားကား လူသားမဟုတ်၊ သိကြားမင်း ဖြစ်တန်ရာ၏ဟု အကဲခတ်မိကြလေကုန်၏။

မြတ်စွာဘုရား ကြွလာတော်မူခြင်း

ဂဝံပတိမထေရ်သည် မြတ်စွာဘုရားသခင်အား ရိုသေစွာ ရှိခိုးလျက် သုဝဏ္ဏဘူမိနေပြည်တော်၌ မိမိ၏ဖခင်ဖြစ်ခဲ့ဘူးသော ရသေ့နှစ်ပါးနှင့် တိုင်းသူပြည်သားတို့အား တရားရေးအေးအမြိုက်ဆေးကို တိုက်ကျွေးတော်မူရန် ဒေသစာရီကြချီတော်မူပါမည့်အကြောင်း လျှောက်ထားတောင်းပန်လေလျှင် သုဝဏ္ဏဘူမိ၌ ရသေ့အများနှင့် များစွာသော တိုင်းသူပြည်သားတို့ အကျွတ်ဘုရားအံ့သည်ကို၎င်း၊ ဆံတော်ခေတ်များ ကာလရှည်စွာတည်လျက် သာသနာထွန်းကားမည့်အကြောင်းများကို၎င်း၊ သဗ္ဗညုဘုရားဖြစ်၍ သိမြင်တော်မူ၍ ဂဝံပတိမထေရ် လျှောက်ထားတောင်းပန်ချက်ကို ခွင့်ပြုတော်မူလေ၏။

ထိုအခါ သိကြားမင်းသည် အတုလဘဂဝါ သီတင်းသုံးရန် မုခ်လေးဖက်ရှိသောပြသား၊ အဂ္ဂသာဝကနှစ်ပါး သီတင်းသုံးရန် မုခ်နှစ်ဖက်ရှိသောပြသား၊ ကြွင်းသောသာဝကတို့ သီတင်

သုံးရန်မုခ်တဖက်ရှိသောပြသဒ် အစရှိသဖြင့် ၅၀၀သောပြသဒ် ကိုဖန်ဆင်း၍ သုဝဏ္ဏဘူမိသို့ကြွလျှင် ဤ ယာဉ်ပြသဒ်များကို စီးနင်းပြီး ကြွတော်မူပါရန် လျှောက်ထားလှူဒါန်းလေသည်။

မြတ်စွာဘုရားသခင်သည် နံနက်မိုးသောက်အလင်းသို့ရောက် လတ်သော်၊ သရဒပုဏ္ဏမာတွင် ငါးဖြာအန္တရာယ် ရှင်းရှင်းပယ် လျက် ကြယ်တာရာနက္ခတ်တို့ ဝန်းပယ်ခြံရံကာ ယုဂန္ဓိုရ်တောင် ဦးမှ ကုန်မြူး၍ထွက်လာသော တန်ဆောင်မုန်း ယပြည့်ဝန်းကြီး ကဲ့သို့ ရတနဂန္ဓကုဋီတိုက်တော်မူ ထွက်ကြွတော်မူပြီးလျှင် သံဃာ ထေရ်ပျံ ဝဲယာရံလျက် ကျောင်းတော်မူဆင်းသက်တော်မူလျက် မုခ်လေးဖက်ရှိသော ပြသဒ်တွင် သီတင်းသုံးနေတော်မူ၏။ အဂ္ဂ သာဝကနှစ်ပါးတို့သည် မုခ်နှစ်ဖက်ရှိသော ပြသဒ်တို့၌၎င်း၊ ကြင်းသောရဟန္တာတို့သည် မုခ်တဖက်ရှိသော ပြသဒ်တို့၌၎င်း၊ သီတင်းသုံးနေတော်မူကြလျှင် နတ်ယာဉ်ပျံ ၅၀၀ သည် အာကာ သ ရီးဖြင့် သုဝဏ္ဏဘူမိသို့ ရှေးရှုကာ ပျံသွားလေ၏။

သုဝဏ္ဏဘူမိသို့ ရောက်သောသကာလ ဘုရားအမှူးရှိသော ရဟန္တာ ၅၀၀ တို့သည် သိကြားမင်း ဆောက်လုပ်ထားသော ကျောင်းတော်သို့ ဆင်းသက်တော်မူရာ ရသေ့ညီနောင်နှစ်ပါးနှင့် တိဿခမ္မသီဟရာဇာမင်း၊ မှူးမတ်သေနာပတိတို့သည် ဆီးကြိုပင့် ဆောင်ကြလေသည်။ များစွာသောမြို့သုမြို့သားတို့သည် မြတ်စွာ ဘုရား၏ ကိုယ်တော်မူ နိဖြည့်မောင်းပြုံးပြုံးပြက်ပြက်ဖြင့် တခဲနက် သော ရောင်ခြည်တော်ခြောက်သွယ်တို့သည် ပြောင်ပြောင်ထွန်း လင်းလျက်ရှိသည်ကို မျက်ဝါထင်ထင် ဖူးမျှော်ရလျှင် ဝမ်းသာ ရွှင်လန်း ပီတိလျှမ်းလျက်ရှိကြကုန်၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် ကျောင်းတော်သို့တက်တော်မူကာ မြတ်
 သောဘုရားနေရာ၌ သီတင်းသုံးတော်မူ၏။ ရဟန္တာ ၅၀၀ တို့
 လည်း နေရာအသီးသီး၌ သီတင်းသုံးနေကြကုန်၏။ ရသေ့ ညီ
 နောင်နှစ်ပါးနှင့် တိဿဓမ္မသီဟရာဇာမင်းသည် ကျောင်းတော်
 ကြီးကို ရေစက်သွန်းချလှူဒါန်းလေ၏။ ထို့နောက် မှန်မြတ်သော
 ဆွမ်းဘောဇဉ်တို့ဖြင့်လုပ်ကျွေးပြီး အထူးထူးသော လှူဖွယ်ဝတ္ထု
 တို့ဖြင့် လှူဒါန်းပူဇော်ခြင်းအမှုကို ပြုကြကုန်၏။ ဘုရားရှင်သည်
 ရောက်လာကုန်သောပရိသတ်တို့အား ဒေသနာခရအေးကို တိုက်
 ကျွေးတော်မူလေ၏။

မြတ်စွာဘုရားသခင်သည် သိကြားမင်း ဆောက်လုပ်ထား
 သောကျောင်းတော်၌ ဖလသမာပတ် မြတ်သောချမ်းသာခြင်း
 ဖြင့် နေလင့်တော်မူ၏။ ရဟန္တာ ၅၀၀ တို့သည်လည်း သင့်တင့်
 လျှောက်ပတ်သောနေရာတွင် ဈာနသုခ ဖလသုခဖြင့် မှတ်တော်
 မှုကြကုန်၏။ ဥပါသကာ ဥပါသကီတို့သည် ပန်းနံ့သာဆီမီးတို့
 ကိုလက်စွဲလျက် တရားတော်ကိုနာအံ့သောငှာ ကျောင်းတော်သို့
 လာကြကုန်၏။ ဤနည်းအားဖြင့် ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး တရားစည်
 ကြီးကို ရိုက်တီးလျက် များစွာသော တိုင်းသူပြည်သားတို့အား
 အကျွတ်တရား ရစေကုန်၏။

ဆံတော်ပေးသနားတော်မူခြင်း

သို့လှူထူ၌သား သဗ္ဗညုဘမြတ်စွာဘုရားသည် သိကြားမင်း
 ဆောက်လုပ်အပ်သော ကျောင်းတော်၌ ဂစ္ဆဂီရိ (ဇင်းကျိုက်
 တောင်)မှ တိဿရသေ့၊ ဗန္ဓဝဂီရိ (ဇွဲကပင်)တောင်မှသီဟရသေ့၊

ကျိုက်ထီးရိုးဘုရားသမိုင်း နှင့် လမ်းညွှန်

ကောလာသတောင်မှ ကောလာသရသေ့၊ ကုသိနာရုံတောင်ရသေ့၊
 ဒွိကမော့ခတုန်ဂုလိုင်(ကျိုက်ထီးရိုးတောင်)မှ ဗုဒ္ဓဉာဏရသေ့၊
 ဒွိလောန်းဘောင်ရသေ့၊ မဲလံတောင်ရသေ့၊ မုတ်လအိတောင်
 ရသေ့၊ ကျိုက်မိတောင်မှကပ္ပိန္နဲရသေ့၊ ဒွိယုန်းတောင်ရသေ့၊
 ဆောင်ခဲဘောင်မှအလ္လကပ္ပရသေ့၊ ဇုတ်သုတ်ကျွန်းမှ နတ်ဘီလူး
 ညီနောင်တို့နှင့် မင်းမိဖုရားပရိသတ်တို့အား တရားရေအေး တိုက်
 ကျွေးပြီး မဇ္ဈိမဒေသသို့ပြန်လည်ကြကားနီးတွင် တိဿရသေ့အမှု
 ရှိသော ရသေ့များက မြတ်စွာဘုရားထံပါးသို့ချဉ်းကပ်၍ ဘုန်း
 တော်ကြီးသော အရှင်ဘုရား၊ အရှင်ဘုရားပြန်လည်ကြပြန်တော်
 မူပြီးနောက် ထာဝစဉ်ကိုးကွယ်နိုင်ရန် အရှင်ဘုရားကိုယ်စား
 တစုံတရာသောဝတ္ထုကို ပေးသနားတော်မူပါဘုရားဟု တောင်း
 ပန်သောအခါ ဦးခေါင်းတော်ကို လကျာလက်ဖြင့်သုံးသပ်တော်
 မူရာ ပါလာသော ဆံတော်ဓာတ်မြတ်တော်ကို ရသေ့အားလုံး
 နှင့်ဘီလူးညီနောင်နှစ်ဦးအား နှစ်ဆူစီပေးသနားတော်မူလေ၏။

ဘုရားရှင်သည် ရသေ့တို့အား ဆံတော်မြတ်ကို ပေးသနား
 တော်မူပြီး ကျောင်းတော်၌ သီတင်းသုံး၍ ခုနစ်ရက်မြောက်
 သောနေ့တွင် ပြာသာဒ်ယာဉ်သာထေရ်၅၀၀နှင့် မဇ္ဈိမဒေသသို့
 စောင်းကင်ခရီးဖြင့် ပြန်ကြွတော်မူလေ၏။ ရသေ့များနှင့်
 သိကြားမင်းလည်း မိမိနေရာဌာနသို့ ပြန်လေ၏။ ဘုရင်မိဖုရား
 နှင့်တိုင်းသူပြည်သားတို့လည်း မိမိတို့နေရာသို့ အသီးသီး ပြန်ကြွ
 လေကုန်၏။ သိကြားမင်း ဖန်ဆင်းသော ကျောင်းတော်ကြီး
 လည်း အလိုလိုကွယ်လေ၏။

စေတီတော်များတည်ခြင်း

ရသေ့များသည် ဆံတော်ဓာတ်မြတ်ကိုရရှိပြီးနောက် ဂစ္ဆဂီရိတောင် တိဿရသေ့သည်ဇင်းကျိုက် စေတီကို၎င်း၊ ဗန္ဓဝ ဂီရိတောင် သီဟရသေ့သည် ဇွဲကပင်စေတီကို၎င်း၊ ကေလာသ ရသေ့သည် ကေလာသစေတီကို၎င်း၊ ကုသိနာရုံတောင် ရသေ့သည် ကုသိနာရုံစေတီကို၎င်း၊ ကျိုက္ခမိမ္မ ကပ္ပိန္နရသေ့သည် ယခုကျိုက္ခမိဘုရားစံတော်မူရာအောက်ရှိ ကျောက်ဆောင်၌၎င်း၊ မုတ်လအိတောင်ရသေ့သည် မုလအိနှင့်မုလအစေတီနှစ်ဆူကို ဒေါနတောင်ထိပ်၌၎င်း၊ ဒိုးကမော့ခေတုန်ဂလိုင်တောင် ရသေ့သည် အသက်ကြီး၍ သေလုနီးပါးမှ သိကြားမင်း၏အကူအညီဖြင့် ယခုကျိုက်ထီးရိုးစေတီကို၎င်း၊ တည်ထားခဲ့ကြလေသည်။

‘ဒိုးကမော့ ခေတုန်ဂလိုင်’ ဆိုသည်မှာ မှန်ဘာသာ ဖြစ်၍ ‘ဒိုး’တောင်၊ ‘ကမော့’ကျောက်၊ ‘ခေတုန်’ အလုံး၊ ‘ဂလိုင်’ များသော၊ ‘ကျောက်အလုံးများ ပေါများသောတောင်’ ဟု အနက်ရိပါသည်။ ထိုတောင်မှ ကျောက်လုံး အများအပြားသည် တလုံးပေါ်တလုံးဆင့်၍ သဘာဝအတိုင်း တည်နေသည်ကိုအစွဲပြုပြီး ရှေးမြန်မာများက ‘လုံးတင်တောင်’ဟု ခေါ်ကြသည်။ ယနေ့အရှေ့ရိုးမတောင်တန်းအတွင်း ပါဝင်နေသော ပေါင်းလောင်းတောင်စွယ်ပင်ဖြစ်ပါသည်။

ကျိုက် ထီးရိုးစေတီ

မဟာသက္ကရာဇ် ၁၁၈ခုနှစ်တွင် အိုမင်းမစွမ်းရှိနေပြီ ဖြစ်သော လုံးတင်တောင်မှဗုဒ္ဓဉာဏရသေ့ကြီးသည် မိမိဇိဝိခြေ ပြတ်ကြော

တော့မည်ကိုသိသည်နှင့် (မူကွဲများ၌ တိဿရသေ့ဟု တွေ့သည်။ တိဿရသေ့ကြီးသည်ဂစ္ဆဂီရိ ဇင်းကျိုက်တောင်တွင် နေသော ရသေ့ဖြစ်၍ ၎င်းရရှိထားသောဆံတော်မြတ်ကို စောစောကပင် ဇင်းကျိုက်တောင်၌ စေတီတည်ထားပြီး ဖြစ်သည်။) ဆံကျစ် ကြား၌အမြဲထား၍ ကိုးကွယ်သော မြတ်စွာဘုရား၏ ဆံတော် ဓာတ်မြတ်နှစ်ဆူကို စေတီတည်ထားရန် အကြံဖြစ်လေသည်။

ထိုအကြံကို သိကြားမင်းသိလေရကား ရသေ့ကြီးထံ ချဉ်း ကပ်ပြီးရသေ့ကြီး၏ အလိုတော်အတိုင်း စေတီတော်တည်ရာပါ မည့်အကြောင်း လျှောက်ထားလေလျှင် ရသေ့ကြီးက 'ငါသည် မြတ်စွာဘုရား၏ဆံတော်ဓာတ်မြတ်ကိုရပြီးသည့်အချိန်မှစ၍ငါ၏ ဦးခေါင်းထက် ဆံကျစ်ထဲ၌ ထည့်ကာ ယနေ့တိုင် ကိုးကွယ်ခဲ့ သည်။စေတီတည်လိုပါက ငါ၏ ဦးခေါင်းသဏ္ဍာန်နှင့် တူသော ကျောက်လုံးတွင် ဌာပနာ၍ တည်လေ'ဟု ခွင့်ပြုတော် မူလေ သည်။

သိကြားမင်းသည် ဗုဒ္ဓဉာဏရသေ့ကြီးထံမှ ဆံတော်ဓာတ်ကို စေတီတည်ခွင့်ရပြီဟု တိဿဓမ္မသိဟရာဇာ မင်းကြီးအား မှုာ ကြားလေလျှင် ဘုရင်ကြီးသည် များစွာသော ဗိုလ်ပါပရိသတ် တို့ခြံရံလျက် လုံးတင်တောင်သို့ ထွက်တော် မူလာလေ၏။ သိကြားမင်းလည်း ရသေ့ကြီး၏ ဦးခေါင်းသဏ္ဍာန် တူသော ကျောက်လုံးကြီးကို ပင်လယ်မှယူကာ လုံးတင်တောင်စွန်းတွင် တင်၍ ရသေ့ကြီးအားပြုလေသော် ရသေ့ကြီးနှစ်ချိုက်ရကား ကျောက်လုံးကိုထွင်း၍ဆံတော်နှစ်ဆူကို ဌာပနာပြီး ကျောက်လုံး ပေါ်၌ စေတီငယ်တဆူကို ဘုရင်ကြီးနှင့် အတူ တည်လေ၏။ စေတီတည်ပြီးလတ်သော် ရသေ့ကြီးလည်း လွန်လေ၏။

ရသေ့ကြီး၏ ဦးခေါင်းနှင့်တူသော ကျောက်လုံးကြီးပေါ်တွင် စေတီတော်တည်ထားသည်ကို အစွဲပြု၍ ထိုစေတီကို ရသေ့ရွက်ထားသောဘုရား ‘ကျိုက်ဣသိယို’ ဟု မှန်တို့က ခေါ်ကြသည်။ ကာလညောင်းသော် ကျိုက်ဣသိယိုမှ ကျိုက်သိယို၊ ကျိုက်ထိရို၊ ကျိုက်ထီးရိုးဟု အဆင့်ဆင့်ပြောင်းလဲ၍ မြန်မာစာတဝက်၊ မှန်တဝက် ဝေါဟာရပုံစံဖြင့် ခေါ်တွင်လာခြင်းဖြစ်သည်။

ဤသည်မှာ ရှေးလူကြီး သူမများ ပြောဆိုရေးသားထားကြသော ကျိုက်ထီးရိုးစေတီသမိုင်းပင် ဖြစ်ပါသတည်း။

ဒါယကာများ

မြတ်စွာဘုရားသခင် သက်တော်ထင်ရှား ရှိစဉ်ကတည်းက ရသေ့ သိကြား သုဘိန္ဒုဂရုပြည့်ရှင် တိဿဓမ္မသီဟရာဇာမင်းကြီးတည်ထားခဲ့သော ကျိုက်ထီးရိုး စေတီတော်သည် နှစ်ပေါင်း ၂၄၀၀ ကျော် တောနက်ကြီးအတွင်း၌ တိမ်မြုပ်နေရာမှ ပထမစတင် တွေ့ရှိသူမှာ စစ်တောင်းမြို့ဝန် မင်းလှသင်္ခံသူ ဖြစ်လေသည်။

စစ်တောင်းမြို့ဝန် မင်းလှသင်္ခံသူသည် မြန်မာ သက္ကရာဇ် ၁၁၈၅-ခု (အင်္ဂလိပ်မြန်မာ ပထမစစ်ပွဲမတိုင်မီ တနှစ်အလို၊ ခရစ်နှစ် ၁၈၂၃) တွင် ဆင်ကြော့ရန် တောလည်စဉ် အရှေ့ရိုးမ အပါအဝင် ပေါင်းလောင်း တောထွဋ်အစွန်း၌ ချောက်ထဲသို့ ကုလုတ်ကာ လှူဦးခေါင်း သဏ္ဍာန် ကျောက်လုံးကြီးပေါ်မှ သုံးတောင်မျှ မြင့်သော စေတီတော်ကို ဖူးတွေ့ရလျှင် အံ့ဩ

ကျိက်ထီးရိုးဘုရားသမိုင်း နှင့် လမ်းညွှန်

ကြည်ညိုလှသဖြင့် ခြုံနှယ်ပိတ်ပေါင်းတို့ကို ခုတ်ထွင်ရှင်းလင်းကာ စစ်တောင်းမြို့သို့ပြန်ပြီး မြို့သူမြို့သားများကို ဆော်သြ၍ ထိုနှစ် တွင်ပင် စေတီတော်ကလေးကိုငုံလျက် ဉာဏ်တော် ၁၂ တောင် မြင့်အောင်စေတီသစ်တည်လေသည်။ စစ်တောင်းမြို့မှ စေတီတော် သို့ အရောက် လမ်းဖောက်ကာ နှစ်စဉ် သင်္ဃာပန်းလ ဖြစ်သော နတ်တော်သဉ္ဇ ဘုရားပွဲတော် ကျင်းပရန်လည်း စီစဉ်လေသည်။

ထို့နောက် နှစ်ပေါင်း ၈၀ အကြာ (တတိုင်းပြည်လုံး သူကျန် ဖြစ်၍ အင်္ဂလိပ် လက်အောက်သို့ ၁၈ နှစ် ကျရောက်ပြီးသည့် ကာလ) သက္ကရာဇ် ၁၂၆၅၊ (ခရစ်နှစ် ၁၉၀၃) ခုနှစ်တွင် စတင် ပြီး ကျိက်ထီးရိုးစေတီတော်ကို - အင်္ဂလိပ်အစိုးရ အသိ အမှတ်ပြု ဂေါပကလူကြီးအဖွဲ့ဖြင့် စတင်ပြီး စေတီတော်၏ ဘဏ္ဍာရေး နှင့်တကွ ကိစ္စအရပ်ရပ်ကို ဆောင်ရွက်ရလေသည်။ ထိုပထမဆုံး ဖွဲ့စည်းလိုက်သော ဂေါပကအဖွဲ့ဝင်လူကြီးများမှာ အမိန့်တော်ရ ဦးဘိုးရိပ်၊ ဦးဘိုးပိန်၊ ဦးမိုး၊ ဦးထွန်းအောင်နှင့် ဦးပန်းခိုင်တို့ ဖြစ်ပြီး ယင်းဂေါပကအဖွဲ့က စေတီတော်ကို ရွှေသင်္ကန်းကပ်ကာ ကြေးထီးသစ်တင် လှူဒါန်းခဲ့သည်။

ထို့နောက် နှစ်ပေါင်း ၃၀ အကြာခရစ်နှစ် ၁၉၃၃၊ မြန်မာ သက္ကရာဇ် ၁၂၉၅ ခုနှစ် တပေါင်းလပြည့်နေ့တွင် ဂေါပကလူကြီး သစ်များ ဖြစ်ကြသော ဆရာကြီးဦးသိန်း၊ ဦးဘိုးလုံ၊ ဦးအုန်းရွှေ၊ ဦးလှမောင်၊ ဦးရွှေဖီ၊ ဦးချစ်ရွှေနှင့် ဦးဘတင်တို့က ကျိက်ထီးရိုး စေတီတော်ကို ရွှေသင်္ကန်း အပြည့်ကပ်၍ ငွေထီးသစ် တင်လှူ လေသည်။

ထို့နောက် ၁၁ နှစ်အကြာ (ခရစ်နှစ် ၁၉၄၄ ခု၊ မြန်မာပြည် အား ဂျပန် အုပ်စိုးနေချိန်) မြန်မာ သက္ကရာဇ် ၁၃၀၆ ခုနှစ်

၁၃၄၅၂

တပို့တွဲ လပြည့်နေ့၌ ကျန်းတော ဆရာတော်၊ ဝါးဖြူတောင် ဆရာတော်၊ ခရီးကွာသွကြီး ဦးမြဒင်နှင့် ဒါယကာ များက ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်ကို ရှေ့လုံးပြည့်ချ၍ ငွေထီးသစ် တင်လှူ လေသည်။

ထို့နောက် နှစ်ပေါင်း ၂၀ အကြာ ခရစ်နှစ် ၁၉၆၄ ခု၊ မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၃၂၆ ခု တပေါင်းလပြည့်နေ့ (လွတ်လပ်ရေး ရပြီး၁၅နှစ်အကြာ)တွင် မိုးကုတ်မြို့ ဦးအောင်ချိုနှင့် ဒါယကာ များက စေတီတော်ကို ရှေ့လုံးပြည့်ချ၍ ငွေထီးသစ် တင်လှူ လေသည်။

ထို့နောက် ၈ နှစ်ကြာ၊ခရစ်နှစ် ၁၉၇၂ ခု၊ မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၃၃၄ ခု တပေါင်းလပြည့် နေ့၌ ရန်ကုန်မြို့ သိမ်ကြီးဈေး (ဒီ)ရုံ စိန်ဥဒေါင်း ဇာဘော်လီ ဆိုင်ပိုင်ရှင် ဦးမောင်ဟိန်နှင့် ဒါယကာများက ကျိုက်ထီးရိုး စေတီတော်ကို ရှေ့လုံးပြည့်ချပြီး ငွေထီးသစ် တင်လှူလေသည်။

ဤသည်မှာ(ခရစ်နှစ် ၁၈၂၃ ခု) မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၁၉၅ ခု နှစ်မှ(ခရစ်နှစ် ၁၉၇၂ ခု) မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၃၃၄ ခုနှစ်အထိ၊ နှစ်ပေါင်း ၁၄၉ နှစ်အတွင်း ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်မြတ်အား ရှေ့သင်္ကန်းအပြည့်စပ်၍ ထီးတော်သစ်တင်လှူကြသောဒါယကာ များဖြစ်သည်ဟု မှတ်သားရပါသည်။

ကျိုက်ထီးရိုး စေတီတော်သို့

တောရိပ်တောင်ရိပ်များဖြင့် သာယာလှပြီး ကမ္ဘာပေါ်တွင် အထူးခြားဆုံး အဆန်းတကြယ် အဖြစ်ဆုံး တည်ထားသော

ကျိုက်ထီးရိုးဘုရားသမိုင်းနှင့် လမ်းညွှန်

ကျိုက်ထီးရိုး စေတီတော်သို့ မြန်မာပြည်အရပ်ရပ်မှ မော်တော်
ကားများဖြင့်၎င်း၊ မီးရထားဖြင့်၎င်း သွားရောက်ဖူးမျှော်နိုင်ကြ
ပါသည်။

ခရီးလမ်းစဉ်

ရန်ကုန်မှ		
ပဲခူး	၅၅	မိုင်
ဝေ	၂၂	မိုင်
စစ်တောင်း	၁၆	မိုင်
ကျိုက်ထို	၁၆	မိုင်
ကင်ပွန်းစခန်း	၁၂	မိုင်
ကျိုက်ထီးရိုးဘုရားသို့	၈	မိုင်
မော်လမြိုင်မှ		
မုတ္တမသိုကူးတို့ဖြင့်	၃	မိုင်
သထုံ	၃၉	မိုင်
ကျိုက်ထီးရိုးသို့	၄၁	မိုင်

မီးရထားဖြင့်သွားလိုသော် ရန်ကုန်မှဖြစ်စေ၊ ပဲခူးလမ်းခွဲ
ဘူတာမှဖြစ်စေ မော်လမြိုင်သွား မီးရထားကိုစီး၍ စစ်တောင်း
မြစ်၏ အရှေ့ဖက်ကမ်း ဒေသ၌ရှိသော ကျိုက်ထိုဘူတာတွင် ဆင်း
ရပါမည်။ ကျိုက်ထိုမြို့တွင် ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်၏ ခြေ
တော်ရင်း တောင်ခြေစခန်းဖြစ်သော ကင်ပွန်းစခန်းသို့ ဘုရား
ဖူးများအား ပို့ဆောင်ပေးနေသည့် မော်တော်ကားများအသင့်

ရှိနေပါသည်။ မော်လမြိုင်ဖက်မှ လာလျှင်လည်း မုတ္တမ-ရန်ကုန် ရထားကိုစီး၍ ကျိုက်ထိုဘူတာတွင် ဆင်းရမည်ပင်ဖြစ်သည်။

မော်တော်ကားဖြင့် သွားလိုကြလျှင်လည်း ရန်ကုန်မှ မော်လမြိုင်သွား ကားလမ်းအတိုင်း ၁၀၄ မိုင်၊ ပဲခူးသမ်းခွဲကမူ ၅၄ မိုင်တွင် ကျိုက်ထိုမြို့ရှိပါသည်။ (စစ်တောင်းမြစ်ကူး တံတားသည် ပေ ၂၃၁၁ ပေရှည်သည်။) မော်လမြိုင်ဖက်မှဆိုပါသော် မော်လမြိုင် တဖက်ကမ်း မုတ္တမမှ မိုင် ၈၀ မောင်းလိုက်ပါက ကျိုက်ထိုမြို့သို့ရောက်ပါမည်။ ကျိုက်ထိုမှကင်ပွန်းစခန်းသို့ ၉ မိုင်သာဝေး၍ ၁၉၂၄ ခုနှစ်တွင် အစိုးရကထိုလမ်းကို ကတ္တရာခင်းထားပြီးဖြစ်ပါသည်။

ကင်ပွန်းစခန်း

ကျိုက်ထီးရိုးတောင်ခြေတွင် အရိပ်အာဝါသ ကောင်းပြီး စိမ်းလန်းစိုပြေနေသော တောအုပ်အတွင်းမှကင်းပွန်းစခန်းသည် ရောက်လာသူအပေါင်းအား စိတ်အေးချမ်းသာစွာ ရှိအောင် စွမ်းဆောင်နိုင်ပါသည်။ ကားများ၊ နွားလှည်းများ၏လမ်းဆုံးစခန်းဖြစ်သည့်အတိုင်း ပွဲတော်ရက်များတွင် ကြက်ပုံမကျ စည်ကားသည်ဆိုသည်မှာ ဤနေရာမျိုးပင်ဖြစ်လိမ့်မည်။ ဘုရားဖူးများ တည်းခိုနားနေနိုင်ရန် ဇရပ်ကြီးများနှင့် ကြည်လင်အေးမြသော ရေရရှိနိုင်သော ရေတွင်း ရေကန်များလည်း လုံလောက်အောင်ရှိပါသည်။ စားသောက်ဖွယ်ရာ ရောင်းချသောဆိုင်များ၊ ကျိုက်ထီးရိုး လက်မှုပညာသည်များ၏ ဆိုင်များ၊ အနယ်နယ် အရပ်ရပ်မှ ပစ္စည်းမျိုးစုံ လာရောက်ရောင်းချသူများနှင့် တော

တောင်တခွင်မှ ဆေးမြစ်ဝါးမြစ် ဆေးပင်ဝါးပင်နှင့် ဂမုန်းပင် များကို ရှာဖွေရောင်းချသူများလည်း ရှိလေသည်။

ကင်ပွန်းစခန်းမှ ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်အရောက် လူသွား လမ်းအတိုင်း ခြေလျင်သွားကြရမည်ဖြစ်ရာ အထုပ်အပိုး လေး လေးပင်ပင် ပါသူများ၊ ချီပိုး၍မသွားနိုင်သော နို့စို့နို့ညှာအရွယ် ကလေးငယ်များနှင့် လူအိုလူမင်းများအတွက် ကင်ပွန်းစခန်းရှိ အခြေခံအလုပ်သမားအစည်းအရုံးမှ အကူအညီရယူနိုင်ပါသည်။

အလုပ်သမားရုံးတွင် ဆယ့်သုံးလေးနှစ်သားအရွယ် အထမ်း သမားကလေးတွေမှအစ အသက်လေးငါးဆယ်အရွယ် သန်သန် မာမာဗလကောင်းကောင်း အထမ်းသမား အမျိုးသမီး အမျိုး သားကြီးများအထိ ထမ်းနိုင်ပိုးနိုင်သူ အစားစား ရှိပါသည်။ သူတို့သည် ကင်ပွန်းစခန်းမှ စေတီတော် ယင်ပြင်ပေါ် အထိ ပိဿာချိန်နှုန်းထားများဖြင့် ထမ်းခရွက်ခ ယူကြပါသည်။ လမ်း မလျှောက်နိုင်သော အဖိုးအို အမယ်အိုများကို စောင်ပုခက်ထဲ ထည့်ကာ နှစ်ယောက်ထမ်းကြသည်။ လူအိုလူမင်းဟု ဆိုသော် လည်းပိန်သူနှင့်ဝသူ ဈေးတူယူကြသည်တော့ မဟုတ်ပါ။ ပိဿာ ချိန်ဖြင့်၎င်း၊ နို့စို့နို့ညှာ ကလေးများကို ခါးထစ် ခွင်၍ ၎င်း၊ ကျောပိုး၍၎င်း၊ ပေ့ ချီ၍၎င်း၊ ကလေးငယ် သက်သက် သာသာ လိုက်နိုင်သည့်နည်းဖြင့် ပို့ကြပါသည်။

ရိုးမှာစေတီတော်အထိ ခုနစ်မိုင်ခွဲမျှသာဝေး၍ မတ်စောက် ခက်ခဲသောလမ်းမဟုတ်ပါ။ ပြေးပြေးသက်သာသုံးနားရီလောက် လျှောက်ရုံဖြင့် ရောက်နိုင်ပါသည်။ ရွှေရင်ဆို့၊ စိုင်းတမော့၊ ဘိုးပြန် တောင်ဆိုသောစခန်းတို့မှာ နာမည်ကြီးပါသော်လည်း စင်စစ် ဘာမျှမဟုတ်ပါ။ ဆင်ခြေလျှော တောင်တက်ကလေး တက်ရ

ရုံနှင့်အနည်းငယ်မတ်သည်ဟု ဆိုသောနေရာတွင် လှေကားများ လုပ်ထားသဖြင့် သုံးထပ်တိုက် တက်ရသလောက် ခဲယဉ်းလှသည် မဟုတ်ပေ။

အများအားဖြင့် စေတီတော်သို့ တက်ကြသည်မှာ ညနေ စောင်းအချိန် သို့မဟုတ် ညဉ့်ဦးပိုင်း အချိန် သို့မဟုတ် သန်း ကောင်ကျော်မှ တက်ကြသည်ကများပါသည်။ ညဉ့်အချိန်သည် အေးသဖြင့် မမောမပန်းဘဲ လျှောက်နိုင်ကြသောကြောင့်ပင် ဖြစ်သည်။ ညဖက်တက်ကြသည် ရှိသောအခါ မီးတုတ်မီးတိုင် များညှိ၍ တက်ကြရသည်ဖြစ်ရာ တောင်ရိုးလမ်း တလျှောက် မီးတိုင် မီးတုတ်ကြီးများသည် နိမ့်ချည် မြင့်ချည်၊ ကွေ့ချည် ကောက်ချည်၊ တက်ချည်ဆင်းချည်ဖြင့် မျက်စိတဆုံး မီးတန်း ကြီးလှုပ်ရှားနေပုံမှာ ကြည့်၍ ကောင်းလှပါသည်။

ကင်္ဂပန်းစခန်းတွင် မီးတုတ်မီးတိုင်ဆောင်းသော ဆိုင်များရှိ၍ လမ်းတလျှောက်လုံး စခန်းကိုင်းတွင်လည်း ထိုဆိုင်မျိုး အများ အပြားရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် တနေရာတွင် မီးတိုင်ငြိမ်းသွား လျှင် သို့မဟုတ် ကုန်သွားလျှင် ထိုအနီးမှာပင် မီးတိုင်အသစ်ဝယ် ယူနိုင်သောဆိုင်ကို တွေ့ရပါလိမ့်မည်။

မဟာရက္ခန္ဓနတ်ကြီး

ရှေးစကားအရ ကျိုက်ထီးရိုးစေတီသည်ရာ တောတောင်၏ နယ်နိမိတ်ကို စောင့်ရှောက်နေမည့် နတ်ကြီးများ ရှိသည်ဟု ယုံကြည်ချက်ဖြင့် သက္ကရာဇ် ၁၂၆၅ခုနှစ်တွင် တက်လာသော ဂေါပကလူကြီးများ ဖြစ်ကြသည့် ဦးဘိုးရိပ်၊ ဦးဘိုးပိန်၊ ဦးခိုင်၊

ကျိုက်ထီးရိုးဘုရားသမိုင်းနှင့် လမ်းညွှန်

ဦးထွန်းအောင်နှင့် ဦးမိုးတို့သည် ကျိုက်ထီးရိုးတောင်ကို တန်ခိုး
တော်ကြီးလှသော မဟာရက္ခိန္ဒနတ်မင်းကြီး၊ ထိုနတ်မင်းကြီး၏
တပည့်ကျော် ယက္ခဒေဝသူရဲကြီးနှင့် စီးတော်ကျားကြီး စောင့်
နေကြောင်း နှောင်းလူများသိအောင် ကင်ပွန်းစခန်း၌ မဟာ
ရက္ခိန္ဒနတ်ကွန်းကြီး ဆောက်လုပ်ထားခဲ့ကြပါသည်။

ခရီးအစ

- ၁။ ကင်ပွန်းစခန်း ခေါ် ကင်ပွန်းချောင် စခန်းမှ
ထွက်သည်နှင့်
- ၂။ ဆင်ဆွဲလမ်းစခန်း
- ၃။ ရေမြောင်းကလေးစခန်း
- ၄။ ရုံးပင်စခန်း
- ၅။ ချောင်ပင်စခန်း
- ၆။ မရမ်းတပင်စခန်း
- ၇။ ဇင်ပြွန်းပင်စခန်း

ကင်ပွန်းစခန်းမှ ဇင်ပြွန်းပင် စခန်းအထိ တမိုင် ရှိပါသည်။
ကြားတွင်စခန်းဟု အမည်အမျိုးမျိုး ပေးထားပါသော်လည်း
ကျကျနန ဘုရားပူများနားနေနိုင်သည့် စခန်းမျိုး မဟုတ်ပါ။
လေးတိုင်စိုက်၊ တောင်ထန်းရွက်မိုးပြီး ရောင်းစရာပစ္စည်းကလေး
များရွှေချကာ ရောင်းနေသည့် ဈေးသည်ကလေးမျိုး တဦးစ
နှစ်ဦးစရှိသော စခန်းမျိုးသာ ဖြစ်ပါသည်။ ဤတမိုင် ခရီးတွင်
စခန်းဟုအမည်ခံထားသောနေရာ (၇) ခုရှိနေသဖြင့် တစခန်းနှင့်
တစခန်း တဖာလုံမျှသာ ဝေးသည်ကို သတိချုပ်ဖို့ လိုပါသည်။

လမ်းတလျှောက်၌ ထိုကဲ့သို့ပင် အမည်သာရှိသော စခန်း
 ကလေးပေါင်း များစွာရှိ၍ နီးဗျပ်ကလေး လမ်းပေါ်ချကာ
 စိမ်ပြေပြေ တနေကုန်တနေခမ်း တနေရာတည်း၌ မရွှေ့စတမ်း
 လမ်းပြင်နေသူများကိုလည်း တွေ့ရပေမည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များ၏
 ကောင်းမှုကြောင့် ကျိုက်ထီးရိုး ဇေတီတော်သို့ သွားရာလမ်း
 သည်ချောမွေ့နေသဖြင့် မိုးရွာလျှင် တဘိုင်းဘိုင်း လဲကျမည်ကို
 ပင် စိုးရိမ်ရပေသည်။

ဇင်ပြုန်းပင်စခန်းမှသည်

- ၈။ ရွှေရင်ဆို့ စခန်း
- ၉။ ရွှေရင်သာစခန်း
- ၁၀။ ကဒပ်ချောင်းလမ်းခွဲစခန်း
- ၁၁။ သစ်ချပင်စခန်း
- ၁၂။ ရေတံခွန်စခန်း
- ၁၃။ ရွှေးပင်စခန်း

ထိုအထိ ကင်ပွန်းစခန်းမှ နှစ်မိုင်ရှိသည်။
 ရွှေရင်ဆို့ စခန်းဟူသည်မှာခပ်မတ်မတ် တက်ရသောကြောင့်
 ရွှေရင်ဆို့ နိုင်၍ ဖြစ်သည်။ တက်စရာခရီးတထောက် ကုန်သော
 နေရာကိုမူ ရွှေရင်သာစခန်းဟု ခေါ်ကြသည်။

ရွှေးပင်စခန်းမှသည်

- ၁၄။ ကွမ်းသီးမြေပင်စခန်း
- ၁၅။ အောက်ကျောက်ဖျာစခန်း

၁၆။ မြင်တော်မူ စခန်း (ထိုစခန်းမှနေ၍ ကျိုက်ထီးရိုး
စေတီတော်ကို လှမ်း၍မြင်နိုင်ပါသည်။ ဤစခန်း
မှန်ပြောင်း အငှားဆိုင်များရှိသည်။ မှန်ပြောင်းဖြင့်
ကျိုက်ထီးရိုး စေတီတော်ကို မျှော်ကြည့်ချင်လျှင်
ကြည့်ခန်းတားကိုပေး၍ ကြည့်နိုင်သည်။)

၁၇။ ရေမြောင်းကြီးစခန်း

၁၈။ ပန်းမတောင်စခန်း

ထိုအထိကင်ပန်းစခန်းမှ သုံးမိုင် ရှိသည်။

စခန်းကြီး

ဒေသခံများက 'စခန်းကြီး' ဟုခေါ်သော ရေမြောင်းကြီးစခန်း
တွင် ဂေါပကအဖွဲ့က ဘုရားဖူးများ နားနေဘို့အတွက် ဇရပ်ကြီး
များ ဆောက်ထားပါသည်။ ရေအလွန်ကောင်းသဖြင့် စမ်းရေ
ချိုးလိုသူများအတွက် စိတ်ချမ်းသာနိုင်မည်ဖြစ်သော နေရာဖြစ်
သည်။ ထမင်းဆိုင်၊ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်၊ မုန့်ပဲသွားရည်စာဆိုင်မှစ၍
စားသောက်ဆိုင်ကြီးများရှိပြီး ကျိုက်ထီးရိုးတောင်လမ်းရှိစခန်း
များအနက်အကြီးအကျယ် အစည်ကားဆုံးစခန်းကြီးဖြစ်သည်။
စမ်းချောင်းတွင် မချိုးလိုပါက အမျိုးသမီးရေချိုးဆိုင်၊ အမျိုး
သားရေချိုးဆိုင်၊ ရေလဲ၊ ဆပ်ပြာ၊ သနပ်ခါး၊ ဘီး၊ မုန့်နှင့် အခွံ
သား ရှိကြပါသည်။

ထိုစခန်းတွင် ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော် သမိုင်း၌ မပါလျှင်
မပြီးသော ဇာတ်လမ်းတစ်ပုဒ်ရှိလေသည်။

သုတိန္ဒကရပြည့်ရှင် တိဿ ဓမ္မ သိဟ ဟု ဇာ မင်းကြီးသည်
 သိကြားမင်းနှင့်အတူ ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်ကိုတည်ပြီး တိုင်း
 ပြည်သို့အပြန်လမ်း၌ မဲသနုရွာစော်ကဲကြီး ဘိုးတော်လွတ်နှင့်
 နန်းကြောဟဲတို့၏သမီး ရွှေနန်းကျင်ကို ကောက်ယူတော်မူလေ
 သည်။ သို့ကောက်ယူတော်မူစဉ် မင်္ဂလာအခမ်းအနား၌ ဘိုးတော်
 လွတ်တို့ကိုးကွယ်သော ဟုန်းနတ်ကြီးက သူ့ကိုမပသဘဲမေ့လျော့
 နေရပါမည်လားဟု စိတ်ဆိုးကာ ဘုရင်နှင့်ပါသွားသော ရွှေနန်း
 ကျင်အား ဖျားနာအောင် ဖမ်းစားလိုက်လေသည်။

နန်းတော်၌ ဖျားနာလျက်ရှိသော ရွှေနန်းကျင်၏သတင်းကို
 ဘိုးတော်လွတ်ကြားသော် မင်္ဂလာအခမ်းစဉ်က ဟုန်းနတ်ကြီး
 အား ပူဇော်မိသောကြောင့်ဖြစ်ရမည်ဟု သတိရသည်နှင့် သား
 ဖြစ်သူ ပန်းတင်ကိုခေါ်ကာ နန်းတော်သို့လိုက်လာလေသည်။
 နန်းတော်သို့ရောက်၍ သမက်ဖြစ်သော ဘုရင်ကြီးအား အကျိုး
 အကြောင်းပြောပြသောအခါ ဘုရင်ကြီးသည် ရှေးရိုးရာ အစဉ်
 အလာအတိုင်း လုပ်သင့်သည်ဟုယူဆပြီး ရွှေနန်းကျင်ကို ဖခင်
 နှင့်အတူ မဲသနုရွာသို့ပြန်၍ ဟုန်းနတ်ကြီးအား ပူဇော်ရန်ခွင့်ပြု
 လေသည်။ ဟုန်းနတ်ကြီးကို ပူဇော်ပြီးပါက ရက်မဆိုင်းဘဲပြန်ခဲ့
 ပါဟုလည်း မှာလိုက်လေသည်။

သားအဖသုံးဦးသည် နန်းတော်မှထွက်၍ မဲသနုရွာသို့ပြန်ခဲ့
 ကြရာ တောင်ကျစမ်းရေ လှိုင်လှိုင်စီးဆင်းနေသော ရေမြောင်
 ကြီးသို့ ရောက်သောအခါ တွေ့နားကြလေသည်။ ဤသို့မိဖုရား
 တပါး စခန်းချနားနေရာကိုအစွဲပြု၍ ရှေးက ဤနေရာကိုစခန်း
 ကြီးဟု ခေါ်ပါသော်လည်း ယနေ့တွင် ရေကောင်းလှသော

ကျိုက်ထိရိုးတုရားသမိုင်းနှင့် လမ်းညွှန်

ရေမြောင်ကြီးကြောင့် ရေမြောင်ကြီးစခန်းဟု ခေါ်တွင်လေသည်။

ထိုနေရာ၌ သားအဖသုံးဦး အမောပြေ နားနေကြသည်ကို ဟုန်းနတ်ကြီးမြင်လေလျှင် 'ငါ့ကိုပမာမခန့်ပြုသူများ ငါ့ပိုင်နက် အတွင်းသို့ ဝင်ရောက်လာချေပြီ၊ ငါ ကြံစည်နှိပ်စက်ရာ ခံရပေ တော့မည်' ဟု သဘောထား၍ အခါအခွင့်ကို လင့်နေလေ၏။ ရေမြောင်ကြီးစခန်းကား ဤသို့ နောက်ခံသမိုင်းရှိနေသောစခန်း တည်း။

ပန်းမတောင်စခန်းမှသည်

- ၁၉။ မဟာမြိုင်စခန်း
- ၂၀။ ကွမ်းသီးသုံးပင်စခန်း
- ၂၁။ ထိန်ပင်စခန်း
- ၂၂။ သရက်ပင်စခန်း
- ၂၃။ ဘိုးပြန်တောင်စခန်း
- ၂၄။ ဘန်ဘွားပင်စခန်း

ထိုစခန်းအထိ ကင်ပွန်းစခန်းမှ ၄ မိုင်ရှိသည်။

ဘိုးပြန်တောင်သည် အနည်းငယ် မတ်စောက်သည်ဖြစ်၍ အဘိုးကြီးများ ထိုတောင်ကုန်းကိုမတက်နိုင်ဘဲ လှည့်၍ ငြိန်လေ့ရှိ သောကြောင့် ဘိုးပြန်တောင်ဟူ၍ ခေါ်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု အဆိုရှိ သည်။

- ၂၅။ သပြေညိုစခန်း
- ၂၆။ အောက်စိုင်တမော့စခန်း
(ထိုအထိ ကင်ပွန်းစခန်းမှ ၆ မိုင်ရှိသည်။)
- ၂၇။ အထက်စိုင်တမော့စခန်း
- ၂၈။ အထက်ကျောက်ဖျာစခန်း
- ၂၉။ စခန်းကလေး

စခန်းကလေး

တဖြေးဖြေး ကျိုက်ထီးရိုး စေတီရောက်ရန် နီးလာပြီဖြစ်၍ ခပ်မတ်မတ်တောင်တက်ကလေးများ၊ တောင်ကုန်းကလေးများကို ရံဖန်ရံခါ ကျော်တက်ကြရသည်။ စိုင်တမော့စခန်းသည် စိုင်တကောင် မော့ကြည့်ရလောက်အောင်မတ်သည်ဟု ဆိုလိုရင်းဖြစ်သည်။ သို့သော် ဘုရားဖူးများသည် မော့သည်ပန်းသည်ဟု မထင်မှတ်ကြပါ။ ဘုရားဖူးပြီးဆင်းလာသူများက “အမျှမျှ အမျှ၊ နီးပါပီ၊ ဖြေးဖြေးတက်ပါ” ဟု၎င်း၊ အောက်မှတက်နေသူများကလည်း “သား ဝုပါဗျာ သာ ဝုပါ၊ နောက်ထပ် မော့စရာများ တော်တော်ကျန်သေးသလား” ဟု၎င်း ရယ်မောပျော်ရွှင်စွာ ပခုံးချင်းရှောင်၍ တက်ဆင်းနေကြသည်မှာ မပျော်ဘယ်မှာ ရှိပါလိမ့်။

ရေမြောင်ကြီးစခန်း၌ အမော့အပန်းဖြေပြီး မဲသနရွာသို့ ဆက်လာကြသော ရွှေနန်းကျင်တို့သားအဖသုံးဦးသည် စခန်းကလေးသို့အရောက်တွင် ခေတ္တနားကြပြန်သည်။ ထိုစဉ် အရိပ်အခြေကို ကြည့်နေသော ဟုန်းနတ်ကြီးသည် အချိန်တန်ပြီဟု

ယူဆကာ သူ၏စီးတော်ကျားနှင့် သားအဖသုံးဦးကိုတိုက်လေ၏။
 တောထဲမှ ဟိန်း၍ခုန်ထွက်လာသောကျားကြီးကို မြင်သောအခါ
 သားအဖသုံးဦးသည် ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်သို့ တက်ရာလမ်း
 အတိုင်း စွပ်၍ပြေးကြလေသည်။ မောင်နှင့် ဖခင်မှာ ယောကျ်ား
 ကြီးများဖြစ်သည့်အလျောက် လျင်လျင်မြန်မြန်ပြေးနိုင်ကြသော်
 လည်း ရွှေနန်းကျင်မှာမူ မိန်းမသားဖြစ်သည်က တကြောင်း
 ကိုယ်လေးလက်ဝန် ရှိနေသည်ကတကြောင်းကြောင့် ကျိုက်ထီး
 ရိုး ဆံတော်ရှင်သာ ကိုးကွယ်ရာရှိပါတော့သည်။ ကယ်တော်မူ
 ပါဘုရားဟု မြည်တမ်းရင်း နောက်ကျကျန်ရစ်ခဲ့လေသည်။ သို့
 သော် ကျိုက်ထီးရိုး စေတီတော်မြတ်၏ တန်ခိုးတော်ကြောင့်
 နောက်မှ လိုက်လာသောကျားသည် ပန်းတင်ကျောက်ကြီးသို့
 အရောက်တွင် ရွှေသို့ဆက်မလိုက်တော့ဘဲ ရပ်တန့်နေရစ်ခဲ့လေ
 သည်။ ရွှေနန်းကျင်မှာ ပန်းတင်ကျောက်ကြီးကို လွန်သွားသဖြင့်
 သာ ကျားလက်မှ သီသီကလေး လွတ်သွားလေသည်။

စခန်းစဉ်အတိုင်းမှာ စခန်းလေးမှ

- ၃၁။ ပန်းတင်ကျောက်စခန်း
- ၃၂။ မြစေတီနှင့် လွမ်းစေတီစခန်း
- ၃၃။ ရွှေရင်အေးစခန်း
- ၃၄။ ကျောက်သမ္ဗာန်
- ၃၅။ ရွှေနန်းကျင်နတ်ကွန်း
- ၃၆။ ရေတိုင်ကံကြီး

ထို့နောက်

၃၇။ ကျိုက်ထီးရိုး စေတီတော် ယင်ပြင်သို့ ရောက်
တော့ရာ

စခန်းပေါင်း (၃၇) စခန်း၊ မိုင်ပေါင်း ကင်ပွန်း စခန်းမှ
(၇) မိုင်ခွဲ ရှိလေသည်။

ဟုန်းနတ်ကြီး

စခန်းစဉ် အလိုက် သမိုင်းကြောင်းကို ပြန်ကောက်ရသော်
ဟုန်းနတ်ကြီး တိုက်လွတ် လိုက်သော စီးတော် ကျားကြီးသည်
ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်၏ တန်ခိုးတော်ကြောင့် ရွှေနန်းကျင်
နောက် ပန်းတင်ကျောက်ကြီး အထိသာ လိုက်ပါနိုင်သည်။
ကျားကြီးရပ်တန့်သည့်နေရာ၌ ဂေါပကအဖွဲ့က အထိမ်းအမှတ်
အဖြစ် ဟုန်းနတ်ကြီးနတ်ကွန်း ဆောက်လုပ်ထားပါသည်။

မြစေတီလွမ်းစေတီ

မြစေတီနှင့် လွမ်းစေတီနှစ်ဆူမှာခရစ်နှစ် ၁၉၅၅ ခုနှစ်ထံတွင်
ဘုရားဒါယကာဦးမြနှင့် ဦးလွန်းတို့ တည်ထားသော ကောင်းမှု
ဖြစ်ပါသည်။ ဘုရားဒါယကာနှစ်ဦး၏ အမည်ကို အစွဲပြုပြီး
မြစေတီနှင့်လွမ်းစေတီဟု ခေါ်နေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ကျောက်သမ္ဗန်စေတီ

ကျောက်သမ္ဗန်စေတီမှာ ကျိုက်ထီးရိုးသမိုင်းအရ သိကြား
မင်း ပင်လယ်ထဲမှ ရှာဖွေပေးသော ဗုဒ္ဓဉာဏ ရာသုကြီး၏
ဦးခေါင်းသဏ္ဍာန် ကျောက်လုံးကြီးကို တို့သမ္ဗေသီဟရာဇာ မင်း

ကျိက်ထိရိုးဘုရားသမိုင်းနှင့် လမ်းညွှန်

ကြီးက သဘောဖြင့်တင်လာရာတွင် ထိုသဘောသည်ကျိက်ထိရိုး
စေတီတော်၏ အနောက်ဖက်ချောက်ကြီးထဲသို့ ကျောက်ဖြစ်ကာ
နှစ်မြုပ်သွားသည်။ သဘောပေါ်မှ သမ္မာန်ငယ်သည် ယခုနေ
ရာမှပင် ကျောက်ဖြစ်၍ ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။ ထိုကျောက်သမ္မာန်
ပေါ်တွင် လူတို့က စေတီငယ်တည်ထားပြီး ကျောက်သမ္မာန်
စေတီဟု ခေါ်နေကြခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုပါသည်။

ရွှေနန်းကျင်ကျောက်ရုပ်

ရွှေနန်းကျင် နတ်ကွန်းဟု ခေါ်နေကြသော ရွှေနန်းကျင်
ကျောက်ရုပ်ရှိရာ နေရာသည် ရွှေနန်းကျင်သေဆုံးသော နေရာ
ဖြစ်သည်။ ရွှေနန်းကျင်သည် ကျားကြီးထွက်လိုက်သဖြင့် ပြေးခဲ့
ရာ နောက်ဆုံးတွင် ကျိက်ထိရိုး စေတီ ယင်ပြင်ရောက်ကာ
နီး၌ အမောဆိုပြီး လဲလေသည်။ ထိုသို့လဲသောအခါ ကျိက်
ထိရိုးစေတီတော်အား အာရုံပြု၍ “ဂုဏ်တော်အနန္တနှင့် ပြည့်စုံ
တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၊ တပည့်တော်မသည် အလွန်မော
ပန်းနေပါသည်။ အကယ်၍ တမလွန်ဘဝသို့ ပြောင်းရပါအံ့၊ မြတ်
စွာဘုရားကို အာရုံပြု ဖူးမျှော်လျက် ကြွင်းကျန်ရစ်သော ကျန်
တော်မ၏ ခန္ဓာကိုယ်သည် ဤနေရာမှ မည်သူ တဦးတယောက်
ကမျှ ရွှေလျားအောင် ပြုလုပ်၍ မရနိုင်ပါစေသတည်း”ဟု
ဆုတောင်းကာ ကွယ်လွန်လေ၏။

ရွှေနန်းကျင် ကွယ်လွန်လေသော် အဖ ဘိုးကော်လွတ်သည်
သား ပန်းတင်ကို ထိုနေရာတွင် အစောင့် ထားရစ်ခဲ့ပြီး မဲသန
ရွာသို့ အလျင်အမြန် သွားကာ မယားဖြစ်သူ နန်းကြွဟံ၊

ဆွေမျိုးများနှင့် ရွာသူရွာသား များကို မိဖုရား ရွှေနန်းကျင်
လမ်းတွင် ကွယ်လွန်ကြောင်း ပြောလေသည်။ ဤတွင် တရွာလုံး
စာ နှမြောတသ ယူကြုံးမရဖြင့် ငိုကြွေးကြလေ၏။

ရွာသူရွာသားများသည် ရွှေနန်းကျင်၏အလောင်းကို မဲသန
ရွာသို့ယူပြီး သင်္ဂြိုဟ်ကြရန် အကြံရှိကြသည့်အတိုင်း ရွှေနန်းကျင်
ရုပ်ကလေးပုံရှိရာသို့ လိုက်လာကြပြီးလျှင် အလောင်းကို သူထက်
ငါ ပင့်ချီရန် ကြိုးစားကြသော်လည်း ရွှေနန်းကျင်၏ ဓိဋ္ဌာန်
ထားချက်အတိုင်းပင် ပင့်ချီ၍ မရလေသော် ထိုနေရာတွင်ပင်
မီးသင်္ဂြိုဟ်ကြလေသည်။

ရွှေနန်းကျင် အမောဆိုးပြီး သေသောနေရာ၌ အများ၏
အလှတော် ငွေဖြင့် ဘုန်းတော်ကြီး ဦးအဒိစ္စနှင့် ဦးချစ်ရွှေ
တို့က ရွှေနန်းကျင်ကျောက်ရုပ် ထုလုပ်ထားလေသည်။ ရွှေနန်း
ကျင်နန်းက လွန်လျှင် ရေတိုင်ကီကြီးသခ ခြားပြီး ကျိုက်ထီးရိုး
စေတီတော်သို့ ဦးတိုက်မိပြီ ဖြစ်ပါသည်။

ယင်ပြင်တော်

ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော် ယင်ပြင်တော်သည် ပေါင်းလောင်း
တောင်မှ သီးခြားထိုးထွက်နေသော အစွန်း၏ အမြင့်ဆုံးနေရာ
တွင် တည်ရှိသဖြင့် အရှေ့ရိုးမ အပါအဝင် အခြားအခြားသော
တောင်ထိပ်များနှင့် ဝေးလံစွာ အဆက်ပြတ်နေသည့်အပြင် ထို
တောင်များထက် မြင့်မားဟန်ရှိသည်။

ကျိုက်ထီးရိုးစေတီ ယင်ပြင်တော်မှနေ၍ ဘေးပတ်လည်ကို
ကြည့်လိုက်သော် အဝေးမှ မိုင်းမိုင်းညိုညိုမြင်ရသော တောင်ကြီး

ကျိုက်ထီးရိုးဘုရားသမိုင်းနှင့် လမ်းညွှန်

များသည် ယင်ပြင်တော်၏ အောက်တွင် ပြားပြားဝပ်မျှ ရှိနေသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ယင်းသို့ အခင်းမှ မှိုင်းပြုပြင်တောင်ထူကြီးကိုမြင်ရန်မှာ မြူခိုးမိုးတိမ် ကင်းစင်နေသော နွေကာလ မှန်းတည့်အချိန်လောက်မှသာ မြင်နိုင်ပါသည်။ အခြားသော အချိန်များ အထူးသဖြင့် နံနက်ခင်းဆုံလျှင် အရှေ့ရိုးမ တောင်ထူ၌များသည် ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင်ထက် ပေ ၃၀၀၀ အထက်တွင် မြင့်မားစွာရှိနေခြင်း၊ ထုသယ်ကြီးမားခြင်း၊ တော၏ နက်ရှိုင်းခြင်းတို့ကြောင့် တောင်ခို မြူခိုးတို့သည် ထိုတောင်များအပေါ် ရစ်သန်း ပိတ်ဆို့လျက်နေသဖြင့် ကျိုက်ထီး ရိုး ယင်ပြင်တော်ပေါ်သို့ ရောက်နေသည့် မြူတော့ပိတ်ဆီးနေသော တောင်ပင်လယ်ကြီး ထဲကို ရောက်နေသကဲ့သို့ပင် မှုတ်ထင်ပေလိမ့်မည်။

၎င်း တောင်ထိပ်များအား ဖုံးလွှမ်းနေသော တောင်ခိုးမြူခိုးများသည် တခါတရံ အနည်းငယ်ပါး၍၊ ရေးရေးမျှ ပေါ်လာသော တောင်ထိပ် တောင်ထူ၌တို့ကို မြင်ရသည်မှာ တောင်ပင်လယ်ကြီးထဲမှ ဟိုတခုသည်တခု ပေါ်နေသော ကျွန်းကလေးများသဖွယ် ထင်မှတ်စရာပင် ကောင်းတော့သည်။

ယင်ပြင်တော်သည် အစဉ်သဖြင့် လေပြင်း တိုက်ခတ်ခြင်းကို ခံနေရ ပါသည်။ စေတီတော်မှာ အောက်မှ ပင့်တိုက်သော လေကြောင်းအတွင်း ကျနေသည်ဖြစ်၍ အောက်ခြေ ကျောက်လုံးကြီးဘေးမှ လက်ကိုင်ပုဝါကို ပစ်ချလိုက်လျှင် ထိုလက်ကိုင်ပုဝါသည် အောက်သို့မကျဘဲ အထက်လေဆောင်ရာသို့ ပါသွားပေမည်။ ထိုလေဒဏ်မျိုးကြောင့်ပင် ယင်ပြင်တော်ရှိ နောက်ထပ်

အသစ်ဆောက်သော တန်ဆောင်းများကို သံထည်ဖြင့် ဆောက်လုပ်ကြခြင်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

ဂေါပကအဖွဲ့၏ အစီအစဉ်ဖြင့် ယင်ပြင်တော်ကို အိတာလျှံကျောက်ပြားများ ခင်းထားပါသည်။ ဘုရားဖူးများ များချိန် ပွဲတော်ချိန်၌ တည်းစရာ ခိုနားစရာ ဇရပ် တန်ဆောင်း ကျောင်း ထမင်းဆိုင် များတွင် နေရာ မရနိုင်သော အခါ၊ ဘုရားဖူးများသည် ယင်ပြင်တော်မှ ကျောက်ပြားများပေါ်တွင် အိပ်ကြရပါသည်။ ဖျာဖြင့် အိပ်လိုပါက တညတအတွက် ၂ ကျပ် ၃ ကျပ် စသဖြင့် ငှားသောသူများရှိပါသည်။ သို့ဖျားငှားရာတွင် ဖျာဘိုးငွေအကြေ စပေါ်ပေးထားရရှိ ရှိလေသည်။

မဟာဣသိန္ဓဝနတ်ကြီး

သိကြားမင်းသည် ကျိုက်ထီးရိုး စေတီတော်ကို တည်ပြီးနောက် စေတီတော်အား စေခင့်ရှောက်ရန် (ယနေ့ ဘိုးဘိုးကြီး ဟုခေါ်နေကြသော) မဟာဣသိန္ဓဝ နတ်မင်းကြီးကို တာဝန်နှင်းခဲ့သည်ဟု ဆိုရိုးစကား ရှိလေသည်။ ဂေါပကလူကြီးများက ထိုအကြောင်းကို နောင်လာ နောက်သားများ သိကြစေရန် မဟာဣသိန္ဓဝနတ်ကြီး၏ ရုပ်ထုကို ကြေးဖြင့် သွန်းပြီး နတ်ကွန်းနှင့်အတူ စေတီတော်၏အနီးတွင် ထားရှိပါသည်။

နတ်တောင် အထိမ်းအမှတ် တံခွန်တိုင်

ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်၏ မူလ ယင်ပြင်တော်သည် ယနေ့ မြင်ရသကဲ့သို့ ညီညွတ်ကျယ်ပြန့်နေသည် မဟုတ်။ တေခင်ပူစာကလေးသဖွယ်ဖြစ်၍ ထိုစဉ်က နတ်တောင်ဟု ခေါ်ခဲ့ကြသည်။

ကျိုက်ရိုးဘုရားသမိုင်းနှင့် လမ်းညွှန်

ဂေါပကအဖွဲ့က ယင်ပြင်တော် ကျယ်ပြန့်ရေး၊ သာယာရေး၊ ညီညွတ်ရေးအတွက် ဖြိုဖျက်၍ ပြုပြင်ကြရာတွင် ယခင်က နတ်တောင် ဟူသော သဘော ကျန်ရှိစေလိုသဖြင့် မဖြိုဖျက်ဘဲ အနည်းငယ် ချန်ထားသောနေရာ ရှိလေသည်။ ထိုနတ်တောင် အထိမ်းအမှတ် နေရာတွင် ရန်ကုန်မြို့ ၁၀ လမ်းနေ ပွဲစားကြီး ဦးဘိုးစောနှင့် ဇနီးသားသမီး များက တံခွန်တိုင်ကြီး စိုက်ထူ လှူဒါန်းထားသည်။

မဟာဗေဒဓိပင်နှင့် သိမ်

ထိုတံခွန်တိုင်ကြီးအနီးတွင် တောင်ငူမြို့ ရွှေကြက်ယက် ဆရာ တော်က မဟာဗေဒဓိပင်တပင် စိုက်ထားပါသည်။ ဂေါပက အဖွဲ့ကလည်း အရှည်တည်တန့်အောင် သံထည်ဖြင့် သိမ်ကြီးတည် ဆောက်ထားပြီး ယင်ပြင်တော်ကို အီတလျှံ ကျောက်ပြားများ ခင်းသည့်အပြင် သစ်သား ဇရပ်ကြီးများလည်း ဆောက်လုပ် လှူဒါန်း ထားလေသည်။

တန်ဆောင်းဇရပ်များ

မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၇၆ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်မြို့မှ တရုတ်အမျိုး သား အေကင်ပီနှင့် ဇနီး ဒေါ်သင် သားသမီးတစ်စုံက ယင်ပြင် တော်ပေါ်၌သံထည်ဇရပ်ကြီး သုံးဆောင် ဆောက်လုပ်လှူဒါန်း သည်။

သံထည်ဖြင့် ဆောက်ထားသော တန်ဆောင်း တစ်ခုမှာ ရန်ကုန်မြို့ ဦးဘရီ ဒေါ်သန်းမေနှင့် သားသမီးများက သက္ကရာဇ် ၁၂၈၄ ခုနှစ်တွင် လှူဒါန်းထားခြင်း ဖြစ်သည်။

စေတီတော်ရှေ့မှ သစ်သားအာရုံခံတန်ဆောင်းသည် ဒေးဒရဲ မြို့မှ ဒေါ်သောနှင့် သားသမီးများ၏ ကောင်းမှုဖြစ်သည်။

ယင်ပြင်တော်ပေါ်မှ မုခ်ခလေးမုခ်ဖြင့် ဆောက်လုပ်ထား သောသံအာရုံခံ တန်ဆောင်းကြီးဒါယကာမှာ ရန်ကုန်မြို့လတ္တာ လမ်း(လသာလမ်း)ဦးကာကာ ဒေါ်တုံနှင့် သားသမီးတစ်ယောက်၏ သက္ကရာဇ် ၁၂၃၀ပြည့်နှစ်က ကောင်းမှုဖြစ်သည်။

ရေစက်ရေကန်ဖြင့် ဆရာတော် ဦးအာဒိစ္စ ကျောင်းသည် အများပြည်သူ ရဟန်းရှင်လူတို့၏ ကောင်းမှုဖြစ်သည်။

ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်၏ အောက်ခြေ ရသေ့ ဦးခေါင်း ကျောက်လုံးကြီးဖက်သို့ ယင်ပြင်တော်မှ ကူးရန် သံဘန်ဘား သည် ဂေါပကအဖွဲ့မှ ဆောက်လုပ်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။

စေတီတော်အောက်ရှိ အာရုံခံသံတန်ဆောင်းမှာ ရန်ကုန်မြို့ ပုဇွန်တောင် ဦးပေါ်ဒေါ်မြမေနှင့် သားသမီးများက လှူဒါန်း ထားသော တန်ဆောင်းဖြစ်သည်။

စေတီတော်ဝန်းကျင်တွင်

ကျိုက်ထီးရိုးစေတီ ယင်ပြင်တော်မှအနောက်ဖက်စစ်တောင်း မြို့သို့ ဆင်းရာလမ်းအတိုင်း နှစ်ဖာလုံခန့် ဆင်းလိုက်လျှင် လင်း လွန်းပင်ကျောင်းသို့ ရောက်ပါသည်။ တောင်ငူမြို့ ရွှေကြက်ယက် ဆရာတော်နှင့် ရွှေပန်းတိမ်ဆရာကြီး ဦးနီတို့က လင်းလွန်းပင် တပင် ယူလာပြီး ထိုကျောင်းတွင် စိုက်ထားသည့်အတွက် လင်း လွန်းပင်ကျောင်းဟု ခေါ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

နတ်ရေတွင်း

လင်းလွန်းပင်ကျောင်းမှ ဆက်၍ နှစ်ဖလုံမျှ သွားသော် နတ်ရေတွင်းသို့ ရောက်ပါသည်။ ကျောက်မြောင်ကြားမှ နတ်ရေတွင်းသည် ရေခွက်ကလေးဖြင့် ခပ်ယူနိုင်ရုံသာ လှယ်သော်လည်း တစိမ့်စိမ့် ထွက်နေသောရေမှာ ခပ်၍ မမေးနိုင်အောင် ရှိသည်။ ထိုနတ်ရေတွင်းမှ ရေ၏တန်ခိုးသတ္တိသည် ဇုဇပါး ဝေဒနာပျောက်ကင်းသည်ဟု အစဉ်အဆက် အယူရှိကြသဖြင့် အပြန်ရိုးတွင် ဝါးကျည်တောက်များ၊ ရေဗူးများ၊ ပုလင်းများနှင့် ထည့်ကာ အိမ်သို့သယ်ယူသွားကြသူများလည်း ရှိသည်။ ရှေးတရုတ်အမျိုးသားများကမူ နတ်ရေတွင်းမှရေကို မိဘဆွေမျိုးများရှိရာ တရုတ်ပြည်သို့ပင် ပို့ပေးကြသည်ဟု အဆို ရှိလေသည်။

ကျီးကန်းပါးစပ်

နတ်ရေတွင်းနှင့် တဖလုံခန့်အကွာတွင် ကျီးကန်းပါးစပ်ဂူ ရှိပါသည်။ ဂူ၏အမိုးကျောက်ဖျာသည် အနည်းငယ် ဟထားသော ကျီးကန်း၏ နှုတ်သီးသဏ္ဍာန်နှင့်တူသောကြောင့် ကျီးကန်းပါးစပ်ဟုခေါ်တွင်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဂူထဲတွင် ရုပ်ပွားဆင်းတုတော်များ ရှိပါသည်။ ထိုဂူသည်ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော် သမိုင်းလာ ဝိဇ္ဇာဓိရ်နှင့် နဂါးမ ချစ်ကြုံးသွယ်ခဲ့ကြသော ဂူပင် ဖြစ်လေသည်။ ဟိုမဝန္တာမှ ဝိဇ္ဇာဓိရ်လုလင် တဦးသည် ထိုထိုသော တောင်ရိုးတောင်စဉ်တလျှောက် လှည့်လည်ပြီး ဆေးမြစ် ဝါးမြစ် ရှာဖွေရာမှ ပုဒ္ဓဉာဏ်ရသေ့ကြီး သီတင်းသုံးရာ မုဆိုးတောင်ရှိ

ကျောင်းသင်္ခန်းသို့ ရောက်လာလေသည်။ ရသေ့ကြီး၏တရားဓမ္မကို နာယူရသောအခါ ရသေ့ကြီးအနီးအပါးတွင် တရားစကား မပြတ်ကြား၍ နေလိုသောဆန္ဒ ရှိသဖြင့် မိမိနှင့် သင့်တော်ရာ ဂူဘုရား နေထိုင်လေ၏။ ထိုဂူသည် ယခုကျီးကန်းပါးစပ် ဂူပင် ဖြစ်လေသည်။

ထိုအချိန်တွင် နဂါးမတဦးသည် လင်နဂါးမင်း သေဆုံးပြီး နောက် တယောက်တည်းနေခြင်းကို ငြီးငွေ့လှသဖြင့် ချစ်ဖော် ရှာ၍ ကာမဖြင့် ပျော်မေ့စွာ နေထိုင်လိုရကား နဂါးပြည်မှ ထွက်ခွာလာခဲ့လေသည်။ ကျီးကန်းပါးစပ်ဂူ အနီးသို့ ရောက်သောအခါ ဤဂူ၌လူရှိလေမည်လားဟု တုနေရာမှ ချောင်းကြည့်လေသော် ဝိဇ္ဇာဓိရိလုလင်ကို မြင်လေ၏။

နဂါးမသည် ဝိဇ္ဇာဓိရိလုလင်ကိုမြင်မြင်ခြင်း စုံမက်လေရကား ဝိဇ္ဇာဓိရိ လုလင်သည် ကိစ္စဖြင့် ဂူအပြင်သို့ ထွက်သွားသည်နှင့် ပန်းများကို လျင်မြန်စွာရှာဖွေပြီး ဂူအတွင်း၌ ပန်းမွေ့ယာခင်း ထားလိုက်လေသည်။ ထို့နောက် “ဤပုဂ္ဂိုလ်သည် ကာမဂုဏ်ကို လိုလားသူဖြစ်အံ့၊ ငါခင်းသောပန်းမွေ့ယာထက်၌ တက်ရောက် နေလတံ့၊ မလိုလားသူဖြစ်အံ့ ဖယ်ရှားပစ်လတံ့” ဟူသော အမုတ်ဖြင့် တနေရာမှ ကြည့်၍နေ၏။

ဝိဇ္ဇာဓိရိလုလင်သည် အရပ်တပါးမှ ပြန်လာပြီး ဂူအတွင်းသို့ ဝင်သောအခါ ပန်းမွေ့ယာ ခင်းထားသည်ကို တွေ့လျှင် ပန်းမွေ့ယာပေါ်တွင် တက်၍နေ၏။ နောက်တနေ့လည်း အပြင်မှ ပြန်လာ၌ ရှေးနည်းအတိုင်း ပန်းမွေ့ယာ ခင်းထားသည်ကို တွေ့ပြန်ရာ စုံစမ်းမူတော်မည်ဟုကြံ၍ နောက်နေ့ မိုးသေခက်

အလင်းသို့ရောက်သော် နေ့တိုင်းကဲ့သို့ အရပ်တပါးသို့ ထွက်ဟန် ပြုပြီး တနေရာမှ ချောင်းမြောင်း ကြည့်ရှုကာ နေလေ၏။

နဂါးမသည် ဝိဇ္ဇာဓိရ်လုလင် ထွက်သွားပြီဟူသော အမှတ် ဖြင့်ဂူတွင်းသို့ဝင်၍ ပန်းမွေ့ယာခင်းလေသည်။ ဤတွင် ဝိဇ္ဇာ ဓိရ်လုလင်သည် ဂူတွင်း၌ လူ့အသွင်ဖြင့်ပန်းမွေ့ယာခင်းနေသော နဂါးမ၏လက်ကဲ့သို့ကာ “သင်ကား ဘယ်သူဖြစ်သနည်း၊ အဘယ် ကို လို၍ ပန်းမွေ့ယာခင်းသနည်း” ဟု မေးလေလျှင် နဂါးမ က “မိမိသည်ဤတောင်ကိုစိုးသော ရုက္ခစိုးနတ်မင်း၏ သမီးဖြစ် ခံကြောင်း၊ အရှက်ကိုမငဲ့နိုင်ဘဲမိတ်ခင်ပွန်းဖွဲ့လို၍ ဤပန်းမွေ့ယာ ခင်းရကြောင်း” ပြောလေသော် ဝိဇ္ဇာဓိရ်လုလင်သည် နဂါးမကို မြင်ကတည်းက တိမ်းညွတ်ပြီး ဖြစ်သည့်အတိုင်း ဝမ်းမြောက် ရှင်လန်းစွာ နဂါးမနှင့်အတူ ဂူအတွင်း၌ မွေ့လျော် ပျော်ပါး စွာ နေထိုင်ကြလေ၏။

နောင်သောအခါ ဝိဇ္ဇာဓိရ်လုလင်သည် နဂါးမမှန်းသိ၍ စွန့် ပြေးလေရာ နဂါးမသည် ဥနှစ်လုံးကိုဂူထဲတွင်အုချခဲ့၍ နဂါးပြည် သို့ပြန်လေ၏။ ထိုဥနှစ်လုံးမှ လူသားမိန်းကလေး နှစ်ယောက် ပေါက်ဖွားခဲ့ရာ မဲသနရွာစော်ကဲကြီး ဘိုးတော်လွတ်၏ မွေးစား သမီး ရွှေနန်းကျင်နှင့် ကျွဲခြံရွာသူကြီးမွေးစား၍ တိဿဓမ္မသီဟ ရာဇာမင်းကြီး၏ မိဖုရားကြီးဖြစ်လာသူသည် ဤဥနှစ်လုံးမှ ဖွား သော ညီအမအရင်းဖြစ်သည်ဟု သမိုင်းကဆိုလေသည်။

နတ်စမ်း

နတ်စမ်းသည် ကျိုက်ထီးရိုးစေတီယင်ပြင်တော် အနောက်ဖက် အောက် တမိုင်ခန့်ဝေးသည့် ချောက်ထဲတွင်ရှိပါသည်။ ရေထွက်

ကောင်းသော ရေတွင်းငယ်တခုသာဖြစ်သည်။ သွားရာလမ်းမှာ မှတ်စောက်သဖြင့် ဘုရားဖူးများ အခရောက်နည်းသည်။ သို့သော် ကုန်းတော်ပေါ်မှ ရေသည်များသည် အနီးအနားမှ ရေမရနိုင်သောအခါ ဤနတ်စမ်းကျောက်ရေတွင်းသို့ ဆင်း၍ခပ်ကြသည်။ ပဲ့တော်ရက်များတွင် ယင်ပြင်တော်၌ သုံးရေ၊ ချိုးရေ၊ သောက်ရေ အစ အခက်အခဲရှိတတ်၍ မျက်နှာသစ်ရန် ရေတဖန်ခွက်ကို တမတ်ပေးရသည်မှာ ထိုနတ်စမ်းမှ ရေပင် ဖြစ်ပါသည်။

ကောကောဏ္ဍာဘိလူး

ဝိဇ္ဇာနှင့်နဂါးမ မေတ္တာမျှဘူးသော ကျီးကန်းပါးစပ်ဂူသည် နောင်သောအခါ ကျီးကန်းဘိလူးကြီး လာရောက်နေထိုင်လေ့ရှိသည်ဟု ရှေးလူများက အယူရှိခဲ့သဖြင့် ဂေါပကအဖွဲ့က ကျီးကန်းပါးစပ်ဂူအနီးတွင် ကောကောဏ္ဍာဘိလူးရုပ်နှင့် နတ်ကွန်းကြီးတည်ဆောက်ထားလေသည်။

မုဆိုးတောင်စေတီ

ဗုဒ္ဓဉာဏရသေသကြီး၏ဘုရားဓမ္မပြုသမှုကြောင့် လေးနှင့်မြားကို စွန့်လွှတ်ကာ အကျွတ်ဘုရားရသောမုဆိုးကြီးကို အကြောင်းပြု၍ မုဆိုးတောင်ဟု ခေါ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုတောင်၌မုဆိုးကြီးနေထိုင်သွားသည်ဆိုသောဂူများ၊ မုဆိုးကြီး၏ဒူးနေရာနှင့် ခြေရာများ၊ ရက်ရှည်အမဲလိုက်ထွက်နိုင်ရန်အတွက် မသိုးထမင်းလုပ်ဖို့ ထမင်းခြောက်လှမ်းသည့် ကျောက်ဖျာ စသဖြင့် မုဆိုးကြီး၏

ကျိုက်ထီးရိုးဘုရားသမိုင်းနှင့် လမ်းညွှန်

လက်ရာခြေရာများ ကျန်ရစ်ခဲ့ပြီး သံအာရုံခံ တန်ဆောင်းကြီးများလည်း ရှိနေသည်။

ထို့တောင်ကို (ဘိုနိုကြီးဟု ခေါ်နေကြသော) ဝါဠုယကွသုရဲကြီးစေ့ ဝိုင်ရှောင်နေသည်ဟု အဆိုရှိရာ ဂေါပကလုံကြီးများက သရုပ်ပေါ်အောင် လမ်းဘေးတွင် ဝါဠုယကွသုရဲကြီးရုပ်နှင့် နတ်ကွန်းတခု ဆောက်လုပ်ထားပါသည်။

သဲဖြူချောက်

မုဆိုးတောင်၏ အရှေ့ဖက်တောင်ခြေတွင်ရှိသော ရေထွက်ပေါက်ဖြစ်ပါသည်။ ရေအားကောင်းလှပြီး ၉၆ ပါးရောဂါပျောက်သည်ဟု ယုံကြည်သူများရှိသည်။ ထိုသဲဖြူချောက်ဖမ်းငယ်ကို အစဉ်သန့်သန့်ရှင်းရှင်းရှိနေစေရန် ဂေါပကအဖွဲ့က သက္ကရာဇ် ၁၂၆၆ ခုနှစ်ကစ၍ ပြင်ဆင်ထားသည်။

ရသေ့တောင်

ကျိုက်ထီးရိုးတောင်၏ တောင်ဖက်ရှိ တောင်တန်းကြီးကို ရသေ့တောင်ဟုခေါ်ကြသည်။ မုဆိုးတောင်သို့ ဗုဒ္ဓဉာဏရသေ့ကြီး ကြွရောက်ကာ မုဆိုးကြီးအား တရားမေ့ပြု၍ အကျွတ်တရားရလေသော် ရသေ့ကြီး၏ဂုဏ်သတင်းသည် အနယ်နယ်အရပ်ရပ်ရှိ ရသေ့များနှင့် သူတော်စင်များထံ ပြန့်နှံ့သွားလေရာ ရသေ့အများက ဗုဒ္ဓဉာဏရသေ့ကြီးအပါး လာရောက်ရိုလှူကြရာက ထိုတောင်၌ အမြဲနေထိုင်ကြသောကြောင့် ရသေ့တောင်ဟု ခေါ်

ခြင်းဖြစ်သည်။ ရှေးက ရသေ့များသီတင်းသုံး နေထိုင်သွားသော ဂူအများအပြား ရှိပါသည်။

တိုင်းတောင်

ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်၏ တောင်ဖက်တွင် သီးခြား တည်လျက်ရှိသောတောင်ကြီးကို တိုင်းတောင်ဟုခေါ်ပါသည်။ ဗုဒ္ဓဉာဏရသေ့ကြီး ကြွရောက်သီတင်းသုံးဘူးသဖြင့် ရသေ့တောင်ဟုလည်း ခေါ်သေးသည်။ ထိုတောင်ထိပ်၌ကျောက်ရေကန်ရှိသည်။ သက္ကရာဇ် ၁၂၇၄ ခုနှစ်က စစ်ကင်းမြို့မှ ဆရာတော် ဦးစန္ဒောဘာသ သည် ထိုတောင်သို့ ကြွရောက် သီတင်းသုံးတော်မူသည်။ ထိုစဉ် ဒီးဒုတ်ဂျာနယ်တိုက်ရှင် (ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းတို့နှင့်အတူ ကျဆုံးကွယ်လွန်ရှာသူ) ဒီးဒုတ်ဦးဘချိုသည် ကျောင်းနှင့် တကွ အရပ်ရပ်ပြုပြင်၍ ရုပ်ပွားတော်ဘဆူ လှူဒါန်းထားပါသည်။

ကြက်မဝပ်တောင်

ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်၏ အရှေ့ဖက်တွင် ရှိသော တောင်ကြီးကို (ကြက်မဝပ်ဆေးပင်များ ပေါများလှသဖြင့်) ကြက်မဝပ်တောင်ဟုခေါ်ကြသည်။ ထိုတောင်တွင် ကြက်မဝပ်ဆေးပင်များ သာမက နွယ်လောင်ပင်၊ ဆေးကြောင်ပါးပင်၊ ရှမ်း သွေးဆေးပင် စသော ဆေးပင်ဝါးပင်များနှင့် ဂမုန်းမျိုးစုံပေါက်သဖြင့် နားလည်သူတို့ သွားရောက်ရှာဖွေယူလျက် ရှိကြပါသည်။

နဂါးဘုရား ဖားဘုရားနှင့် ကျောက်ထပ်ကြီး

မုဆိုးတောင်၏မြောက်ဖက် တမိုင်လောက်တွင် ကျိုက်ထီးရိုး
ကလေးစေတီတော် ရှိပါသည်။ ထိုစေတီမှ တမိုင်မျှအဝေးတွင်
နဂါးဘုရားနှင့်ဖားဘုရားစေတီနှစ်ဆူသို့ ရောက်ပါမည်။ ထိုစေတီ
နှစ်ဆူနှင့် ကိုက် ၃၀၀ ခန့်အကွာတွင် ၁၂ တောင်ခန့်မြင့်၍ ပေ
၅၀ ခန့်ကျယ်သော ကျောက်ဖျာကြီးပေါ်မှ ကျောက်ထပ်ကြီး
စေတီ နှစ်ဆူကို ဖူးရပါမည်။ ကျိုက်ထီးရိုး ဘုရားဖူးများသည်
ကျောက်ထပ်ကြီး စေတီသို့အရောက် ပျော်ပျော်ပါးပါး သီဆို
ကခုန်၍ သွားလေ့ရှိကြပါသည်။

ကျောက်ထပ်ကြီး စေတီတော် နှစ်ဆူ၏ အနီးတွင် ရွှေဆိုင်း
ရောင်းသူများ ရှိပါသည်။ ဘုရားကိုရွှေချပေးပုံမှာ " ဤသို့ဖြစ်ပါ
သည်။ အလှရှင်သည် ရွှေဆိုင်းကိုဝယ်၍ ချပေးမည့်သူ၏ လက်ထဲ
သို့ အပ်လိုက်လျှင် ထိုသူသည် ကျောက်စွန်းတခုမှ စေတီတော်
အရောက် သွယ်တန်းထားသော ကျပ်လုံးခန့်တုတ်အောင် ကျစ်
ထားသည့်ကြိမ်ကြိုးကို တွဲလွဲခိုကာ ပေ ၁၀၀ ခန့်အဝေးရှိ စေတီ
တော်အရောက် လက်နှစ်ဖက်ဖြင့် လွဲကာလွဲကာ တွယ်၍သွားပါ
သည်။ ရွှေချပြီးသည်နှင့် ထိုကြိုးကိုပင် လွဲကာလွဲကာဖြင့် ကျောက်
စွန်းအထိပြန်လာသည်။ ကြိုးမှာ မြေမှအမြင့်ပေ ၅၀ မျှမြင့်သည်။
အလွန် ကြည့်၍ကောင်းပါသည်။

နဂါးဘုရား၊ ဖားဘုရားဟု ဘွဲ့ခေါ်ထားသော စေတီတော်နှစ်ဆူ
သည် ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်သမိုင်းအရ နဂါးမနှင့် ဖားမတို့

ဆုံတွေ့ကြသောနေရာ၌ ဂေါပကအဖွဲ့က သမိုင်းဝင် အထိမ်းအမှတ်အဖြစ် တည်ထားသော စေတီနှစ်ဆူဖြစ်ပါသည်။

သမိုင်းကြောင်း

သမိုင်းကြောင်းကား ဤသို့ရှိပါသည်။ ပုဒ္ဒဉာဏရသေ့ကြီး၊ အကျွတ်တရားရသော မုဆိုးကြီး၊ ရသေ့များနှင့် ဝိဇ္ဇာခိုရ်လုလင်တို့သည် မုဆိုးတောင်တဝိုက်၌ နေထိုင်လျက်ရှိကြစဉ်

မိမိ၏ငယ်ကြင်လင် နဂါးမင်းကွယ်လွန်ပြီးဖြစ်သော နဂါးမသည် ချစ်သူအဖော်ရှာရန် လှူပြည်သို့ တက်လာသောအခါ ကျောက်ထပ်ကြီး၌ ဖားမကြီးဘကောင်ကို တွေ့လေ၏။ ဖားမသည် မိမိ၏အစာဖြစ်သော်လည်း ပုဒ္ဒဉာဏရသေ့ကြီး၏ မေတ္တာတန်ခိုးကြောင့် အစာဟူ၍ စားချင်စိတ်မရှိ။ ဖားမကလည်း နဂါးမကို ရန်သူဟူ၍ ကြောက်ရွံ့ခြင်းမဖြစ်။ သို့နှင့် အချင်းချင်း မိတ်ဆွေဖွဲ့မိကြလေ၏။

သို့နဂါးမနှင့်ဖားမတို့ စတင်တွေ့ဆုံရာ ကျောက်ထပ်ကြီးနှင့် ကိုက် ၃၀၀ ခန့် အကွာတွင် နဂါးသဏ္ဍာန် ဖားသဏ္ဍာန် ကျောက်စွန်းနှစ်ခု အထင်အရှား ရှိရာ ထိုကျောက်စွန်း နှစ်ခုအထက်၌ နဂါးဘုရား၊ ဖားဘုရား စေတီနှစ်ဆူကို တည်ထားကြခြင်းဖြစ်ပါသည်။

အဆွေခင်ပွန်း ဖြစ်လာကြသောအခါ ဖားမက “အဆွေ နဂါးမ၊ ဤအရပ်သို့ ဘယ်အလို့ငှာ လာပါသနည်း ကျွန်ုပ်တတ်နိုင်ပါက ကူညီပါရစေ” ဟု ဆိုလေလျှင် နဂါးမက “အဆွေ ဖားမ၊ ငါ့ဘွင် နဂါးမင်းသေဆုံးသွားသည်နှင့် အဖော်မဲ့စွာ

တကိုယ်တည်းနေရသည်မှာ ပျင်းရိလှသဖြင့် ကာမချမ်းသာဖြင့် ပျော်မွေ့စွာ နေထိုင်အံ့ဟု အဖော်ရှာ ထွက်လာပါသည်”ဟု ပြန်ပြောလေ၏။

ထိုအခါဖားမက “အိုသခင်မ၊ သို့ဖြစ်လျှင် ယခုကျွန်ုပ်တို့နေရာ အရပ်မှ အနောက်တောင်အရပ်သို့ အနည်းငယ် သွားမိလျှင် ဂူကြီးဂူငယ် အသွယ်သွယ်တို့၌ လူသားများရှိပါသည်။ စုံစမ်းပါလေ” ဟု ညွှန်လေသော် နဂါးမသည် လူယောင်ဖန်ဆင်းကာ ကျီးကန်းပါးစပ်ဂူသို့ သွားပြီး ပန်းမွေ ယာခင်းရာမှ နောက်ဆုံး၌ ဝိဇ္ဇာခိုရိလုလင်နှင့် ချစ်ကြွေးသွယ်မိကြောင်း သမိုင်းဟောင်းစာ ဆိုပါသည်။

နိဂုံး

မြင့်မားသောတောင်တန်းကြီးများနှင့် နက်ရှိုင်းသည့်စိမ့်ကြီး မြိုင်ကြီးများဖြင့် ဝိုင်းရံလျက်ရှိပြီး ပင်လယ်နှင့် တမျှော်မျှသာ ဝေးသော ကျိုက်ထီးရိုးတောင်တိုက်တွင် ဝိဇ္ဇာ ဇော်ဂျီများ၊ နဂါးများ၊ နတ်ဘီလူးများ၊ မုဆိုးကြီးများ၊ သူတော်စင် ရသေ့ များ ပါဝင်သော ထူးဆန်းလှသည့် ပုံပြင် သမိုင်းများသည် ပြည့်နှက်လျက် ရှိပါသည်။

အချို့သော အကြောင်းအရာများသည်ကား ချဲ့၍ ပြောဆို ကြသည်လည်း ရှိ၍ အချို့မှာ အမှန်နှင့်နီးစပ်သည်ကို တွေ့ရပါ သည်။ မည်သို့ပင်ဆိုစေ ထိုတောင်ထိပ်အစွန်း၌ အံ့ဩဖွယ်ရာ စံပယ်လျက်ရှိသော ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်ကိုမူကား ယနေ့ မျက်ဝါးထင်ထင် ဖူးမျှော်နိုင်ကြပါသည်။

ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော်သို့ ဖူးမျှော်ရန်လာကြသော ဘုရား
ဖူးများထဲတွင် မြောက်ပိုင်းဗုဒ္ဓသာသနာ(မဟာယာနဂိုဏ်း)ဝင်
တရုတ်အမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီးများသည် အလွန်ဇွဲသန်ကြ
ပါသည်။မဟာယာန၏ အယူအရ အချို့အချို့သော စေတီများ၊
ဗုဒ္ဓရုပ်ထုများ၊ ဘုရားအလောင်း ကိုယ်ပွား ရုပ်ထုများသည်
ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်သူများအား ဓိဋ္ဌဓမ္မ အကျိုးပေးသည်ဟု
အယူရှိပေရာ ဤထူးခြားဆန်းကြယ်လှသော ကျိုက်ထီးရိုးစေတီ
တော်ကို လာရောက်ဖူးမျှော်ပြီးနောက် ဆုတောင်းသည့် အတိုင်း
ကြံတိုင်းအောင်၍ ဆောင်တိုင်းမြောက်ကြသည်ဟု ယုံကြည်ကြ
လေသည်။

ဤစာအုပ်တွင် ပဲ့တော်ရက်များဟု သာမည ဆိုလိုက်သော်
လည်း ကျိုက်ထီးရိုး စေတီတော်သည် အခြား အခြားသော
စေတီတော်များကဲ့သို့ ပဲ့တော်ရက်ဟူ၍ သီးသန့်မရှိပါ။ သီတင်း
ဝါလကျတ်ပြီး မိုးပါး၍ ခြေခင်းလက်ခင်း သာယာလာသော
အချိန်မှစ၍ တပေါင်းလကုန်အထိလောက်သည် ပဲ့တော်ရက်
များပင် ဖြစ်နေပါသည်။ အစည်ကားဆုံးအချိန်မှာ နတ်တော်
ပြာသိုဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်မျိုးတွင် ယင်ပြင်တော်ပေါ်၌ တည်းခို
နားနေရန်ပင် နေရာ မရနိုင်တော့သဖြင့် ဘုရားဖူးများသည်
ကင်ပွန်းစခန်းမှ ညအချိန် မီးတုတ် မီးတိုင်များနှင့် တက်ကြ၍
နံနက်စောစောဘုရားဖူးပြီးလျှင် ပတ်ဝန်းကျင်သို့ လှည့်လည်
ကြသည်။ ညနေစောင်းမှဆင်းတာ ကျိုက်ထိုတွင် ပြန်အိပ်လေ့
ရှိပါသည်။

အချုပ်ဆိုရသော် စစ်တောင်းမြို့သူ မြို့သားများအား မြို့ဝန်

ကျိုက်ထီးရိုးသမုင်း နှင့် လမ်းညွှန်

၂

မင်းလှသိင်္ခ သူ မိန့်ကြားချက်အတိုင်း “ကျိုက်ထီးရိုး စေတီတော် ကို အဖူးအမျှော် မရောက်သေးလျှင် လှူဖြစ်ကျိုးမနပ်သေး” ဟု သာ ဆိုချင်ပါသည်။

ဦးတင်ဟိန်း

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တိုင်း

လေ့လာ ဖတ်ရှုထိုက်သည့် စာအုပ်များ

၁။ မဟာမင်္ဂလာဘုရားရှိခိုးအမျိုးမျိုး နှင့် အန္တရာယ်ကင်း ပရိတ်တော်များ		၀-၀၀
၂။ တိဘက်မှ ဗုဒ္ဓဘာသာ	ဆရာမာဃ	၄-၀၀
၃။ ရှင်ဥပဂုတ်	မင်္ဂလာဦးအောင်မြင့်	၅-၀၀
၄။ ဗုဒ္ဓအမြင်	ဆရာဦးဆန်းထွန်း	၁၅-၀၀
၅။ ရွှေစည်တရားတော်များ	ရွှေစည်ဆရာတော်	၁၅-၀၀
၆။ ရွှေစည်ဝတ်ရွတ်စဉ်	။	၁၀-၀၀
၇။ ဆ ဆက္ကသုတ္တန် (ပါဠိတော်နှင့် မြန်မာပြန်)	ရွှေစေတီ ဆရာတော်	၈-၀၀
၈။ ရှင်သီဝလိ	မင်္ဂလာဦးအောင်မြင့်	၄-၀၀
၉။ ရွှေစေတီတရားတော်များ	ရွှေစေတီဆရာတော်	၁၀-၀၀

စာပေလောက စာအုပ်တိုက်
အမှတ် ၁၇၃၊ ၃၃လမ်း၊ ရန်ကင်းမြို့။

၂၀
၈

ကျိုက်ထိမ်းရိုးဘုရားသမိုင်းနှင့်ကျိုက်ထိမ်းရိုးလမ်းညွှန်